

**TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI**  
**FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ**

**Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky**

**Studijní program: Sociální práce**

**Studijní obor: Penitenciární péče**

**Kód oboru: 7502R023**

**Název bakalářské práce:**

**PSYCHOSOCIÁLNÍ POMOC OBĚTEM DOMÁCÍHO  
NÁSILÍ VE STŘEDOČESKÉM KRAJI**

***PSYCHOLOGICAL AND SOCIAL HELP FOR VICTIMS OF  
DOMESTIC VIOLENCE IN THE CENTRAL BOHEMIA  
REGION***

**Autor:**

Lucie Sedláčková

Veliš 22

257 06 Louňovice pod Blaníkem

**Podpis autora: \_\_\_\_\_**

**Vedoucí práce: Mgr. Andrea Brožová-Doubková**

**Počet:**

| stran | obrázků | tabulek | grafů | zdrojů | příloh  |
|-------|---------|---------|-------|--------|---------|
| 64    | 1       | 3       | 0     | 26     | 4+ 1 CD |

CD obsahuje **celé** znění bakalářské práce.

**TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI**  
**FAKULTA PEDAGOGICKÁ**

**Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky**

**ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE**

|                                  |  |
|----------------------------------|--|
| <b>Jméno a příjmení:</b>         | Lucie Sedláčková   |
| <b>Adresa:</b>                   | Veliš 22, 257 06 Louňovice p. Bl.  |
| <b>Studijní program:</b>         | Sociální práce   |
| <b>Studijní obor:</b>            | Penitenciární péče   |
| <b>Kód oboru:</b>                | 7502R023   |
| <b>Název práce:</b>              | PSYCHOSOCIÁLNÍ POMOC OBĚTEM DOMÁCÍHO<br>NÁSILÍ VE STŘEDOČESKÉM KRAJI                               |
| <b>Název práce v angličtině:</b> | PSYCHOLOGICAL AND SOCIAL HELP FOR<br>VICTIMS OF DOMESTIC VIOLENCE IN THE<br>CENTRAL BOHEMIA REGION |
| <b>Vedoucí práce:</b>            | Mgr. Andrea Brožová-Doubková   |
| <b>Termín odevzdání práce:</b>   | 30. 04. 2008   |

Bakalářská práce musí splňovat požadavky pro udělení akademického titulu „bakalář“ (Bc.).

.....  
vedoucí bakalářské práce

.....  
děkan FP TUL

.....  
vedoucí katedry

**Zadání převzal (student):** Lucie Sedláčková

**Datum:** 16. 02. 2007  
Zadání BP

**Podpis studenta:** .....

**Cíl práce:**

Zmapovat problematiku domácího násilí a služby, které jsou obětí domácího násilí ve Středočeském kraji nabízeny.

**Základní literatura:**

- BENTOVIM, A. *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*. Praha: Grada Publishing, 1998. ISBN 80-7169-629-3
- ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-475-3
- GJURIČOVÁ, Š., KOCOURKOVÁ J., KOUTEK, J. *Podoby násilí v rodině*. Praha: Vyšehrad, 2000. ISBN 80-7021-416-3
- MARREWA, A. *Nenechte si ubližovat*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-510-5
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-214-9

### **Prohlášení**

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne:

Podpis:

### **Poděkování**

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Andree Brožové-Doubkové, zejména za její ochotu, zkušenosti a za cenné připomínky při zpracování bakalářské práce.

**Název bakalářské práce:** Psychosociální pomoc obětem domácího násilí ve Středočeském kraji

**The title of final work:** Psychological and social help for victims of domestic violence in the Central Bohemia region

**Jméno a příjmení autora:** Lucie Sedláčková

**Akademický rok odevzdání práce:** 2008-2009

**Vedoucí bakalářské práce:** Mgr. Andrea Brožová-Doubková

### **Resumé:**

Bakalářská práce se zabývala oblastí domácího násilí a vycházela ze změn v legislativě, které proběhly na začátku roku 2007. Jejím cíle bylo zmapovat problematiku domácího násilí a služeb, které jsou obětem domácího násilí ve Středočeském kraji nabízeny.

Práci tvořily dvě stěžejní oblasti. V teoretické části je charakterizováno domácí násilí, jeho formy, znaky, cykly a aktéři. Dále je zde popsán náhled společnosti na domácí násilí a změny v legislativě.

V praktické části je zmapována síť služeb Středočeského kraje. Dále je zde zjištěn názor pracovníků intervenčního centra na dostupnost služeb v kraji.

Práce je určena pro oběti domácího násilí, pro jejich lepší orientaci v problematice domácího násilí a v pomoci, která jim je nabízena.

**Klíčová slova:** domácí násilí, oběti domácího násilí, sociální služby.

### **Summary:**

The final work describe the problem of domestic violence and explain the basic terms connected with this problem.

The theoretical part describe the characteristics of intimate partner violence, signs, causes, consequences and victims of domestic violence. It also describes the possibilities of help for victims, legislative arrangements etc.

In the practical part of this work is written about the institutions which help victims of domestic violence in the Central Bohemia region.

This final work can be applied like to help the victims of domestic violence.

**Keywords:** domestic violence, victims of domestic violence, social services.

## Obsah

|  |    |
|--|----|
| <b>1 Úvod</b>  | 8  |
| <b>2 Domácí násilí</b>   | 9  |
| 2.1 Formy domácího násilí  | 9  |
| 2.2 Nebezpečné partnerské vztahy                                       | 11 |
| 2.2.1 Typy partnerských vražd  | 11 |
| 2.2.2 Signály rizika a stabilizující faktory                           | 13 |
| 2.3 Znaky domácího násilí  | 14 |
| 2.4 Cyklus domácího násilí   | 15 |
| 2.5 Účastníci domácího násilí  | 16 |
| 2.6 Společnost a domácí násilí   | 19 |
| 2.6.1 Vývoj vnímání domácího násilí                                    | 20 |
| 2.6.2 Reakce společnosti na domácí násilí                              | 20 |
| 2.6.3 Mýty o domácím násilí  | 21 |
| 2.7 Legislativní rámec   | 23 |
| 2.7.1 Změna zákona o Policii ČR  | 24 |
| 2.7.2 Změna občanského soudního řádu                                   | 24 |
| 2.7.3 Změna zákona o sociálním zabezpečení                             | 25 |
| 2.7.4 Změna zákona o přestupcích                                       | 26 |
| 2.8 Psychologické důsledky domácího násilí                             | 26 |
| 2.8.1 Syndrom týrané ženy  | 26 |
| 2.8.2 Posttraumatická stresová porucha                                 | 28 |
| 2.9 Pomoc obětem domácího násilí                                       | 29 |
| 2.9.1 Principy práce s obětí domácího násilí                           | 30 |
| 2.9.2 Pomoc oběti ještě před útekem od agresora                        | 31 |
| 2.9.3 Faktory, které brzdí odchod ženy od agresora                     | 32 |
| 2.9.4 Bezpečnostní plán po odchodu ženy                                | 34 |
| 2.9.5 Zajištění bezpečí na pracovišti                                  | 35 |
| 2.9.6 Zajištění bezpečí pro děti                                       | 35 |
| 2.10 Instituce poskytující pomoc                                       | 35 |
| 2.10.1 Policie ČR  | 36 |
| 2.10.2 Městská policie   | 37 |
| 2.10.3 Přestupková komise  | 37 |
| 2.10.4 Orgány sociálně právní ochrany dětí                             | 37 |
| 2.10.5 Poradny   | 38 |
| 2.10.6 Intervenční centra  | 38 |
| 2.10.7 Azylové domy  | 39 |
| 2.10.8 Krizová centra  | 39 |
| 2.10.9 Linky důvěry  | 40 |
| <b>3 Analýza psychosociální pomoci Středočeského kraje</b>             | 41 |
| 3.1 Výskyt domácího násilí v ČR  | 42 |
| 3.2. Kasuistiky  | 43 |
| 3.2.1 Kasuistika č. 1  | 43 |
| 3.2.2 Kasuistika č. 2  | 45 |
| 3.3 Služby poskytované obětem domácího násilí ve Středočeském kraji    | 46 |
| 3.3.1 Telefonní krizová pomoc  | 46 |
| 3.3.2 Poradenské pracoviště  | 48 |
| 3.3.3 Azylové domy   | 54 |
| 3.3.4 Intervenční centrum  | 56 |
| 3.3.5 Mapa služeb poskytovaných obětem domácího násilí ve Středočeském |    |

|  |           |
|--|-----------|
| kraji.....   | 57        |
| 3.4 Rozhovor .....   | 58        |
| 3.5 Interpretace získaných dat a navrhovaná opatření ..... | 59        |
| <b>4 Závěr .....</b>                                       | <b>61</b> |
| <b>5 Seznam použitých informačních zdrojů .....</b>        | <b>62</b> |
| <b>6 Seznam příloh .....</b>                               | <b>64</b> |



## **1 Úvod**

Tématem bakalářské práce je Psychosociální pomoc obětem domácího násilí ve Středočeském kraji. Důvod výběru tohoto námětu byla jeho aktuálnost, protože se v roce 2007 změnil legislativní rámec, který danou problematiku upravuje. S touto změnou také došlo ke změnách v sociálních službách, které jsou obětem domácího násilí nabízeny. Vzniklo intervenční centrum, Středočeský kraj začal zřizovat poradenská centra, změnila se i možnosti pomoci Policie ČR ...

Samozřejmě téma domácí násilí je doopravdy závažné, a to zvláště z důvodu následků, které z něj pramení, jelikož v těch nejhorších případech může domácí násilí skončit až partnerskou vraždou nebo ublížením na zdraví. V těch „lehčích“ situacích končí domácí násilí u psychoterapeuta nebo u psychiatra.

Vzhledem k faktu, že domácí násilí zahrnuje násilí na dětech, násilí na ženách, na mužích, na seniorech, ale i násilí na zdravotně postižených, pro účely bakalářské práce byla problematika zaměřena pouze na ženské oběti domácího násilí a násilí vzniklé v partnerském vztahu.

Za územní celek pro analýzu byl zvolen Středočeský kraj.

V první části práce, jsou uvedeny teoretické poznatky, které se týkají domácího násilí, hlavně znaky, formy, cyklus domácího násilí, ale i partnerské vraždy, jako vyústění násilí. V neposlední řadě je zde zaměřena pozornost i na oběti domácího násilí.

V další části práce jsou popsány a analyzovány sociální služby, které jsou obětem domácího násilí poskytovány.

A poslední část je zaměřena na analýzu sociální sítě Středočeského kraje, dále jsou zde použity kasuistiky, které mají za úkol dokreslit faktické fungování sociální sítě.

Hlavním cílem této bakalářské práce je uvést občany-oběti do problematiky domácího násilí, zmapovat služby poskytované obětem domácího násilí ve Středočeském kraji. Případně navrhnout způsoby jak efektivněji pomoci obětem domácího násilí.

Cíl bude dosažen pomocí analýzy poskytovaných služeb, zvláště co se týče jejich místní dostupnosti a řízeným rozhovorem s pracovníci Intervenčního centra.

## 2 Domácí násilí

Pojem „domácí“ určuje, že se násilí odehrává v „domácnosti“ tudíž v osobním vztahu. Nejčastěji k násilí dochází mezi manželi nebo mezi lidmi, kteří spolu žijí. Termín násilí nezahrnuje pouze fyzické jednání (fackování, bití, škrcení...), ale i fyzické týrání (svazování, poutání, nasazení roubíku...) a sexuální násilí (přinucení k pohlavnímu styku proti vůli oběti, přinucení k používání nebo sledování pornografie...)¹

„Domácí násilí se neomezuje na izolované epizody fyzického týrání. Je to celý způsob života - způsob jednání s obětí.“²

Formy domácího násilí se slévají do spletité sítě týrání, ovládání a nadvlády, ve které je oběť polapena.

### 2.1 Formy domácího násilí

V této kapitole uvádíme nejznámější formy domácího násilí, které může páchat agresor na ženě.

#### Ekonomické týrání

O ekonomickém týrání se zmiňujeme v případě, kdy násilník odmítá dávat své partnerce peníze a nedovolí jí pracovat. Muž drží ženu ve finanční tísní, a tím dochází k jejím oslabení. Žena má pocit, že nemůže muže opustit, protože je na něm zcela ekonomicky (finančně) závislá. ³

#### Izolace

Agresor izoluje svoji partnerku nejčastěji od rodiny, přátel, ale hlavně od zdroje pomoci. Muž začne odposlouchávat její telefony nebo odmítat pouštět ženu k rodině. Může chtít po ženě a své rodině časté stěhování, takže se manželka zcela odcizí rodině a přátelům. Z těchto důvodů ztrácí veškeré kontakty na své přítelkyně a rodinu a může se o to více soustředit na potřeby svého partnera. Okolí často vidí problém v ženě samotné, protože

---

¹ CONWAYOVÁ, H.L. *Domácí násilí*. Praha: 2007, s. 13-14.

² CONWAYOVÁ, H.L. *Domácí násilí*. Praha: 2007, s. 27-28.

³ CONWAYOVÁ, H.L. *Domácí násilí*. Praha: 2007, s. 16-17.

ta se raději nikde nezdržuje, aby nerozčilila svého manžela, a proto se může zdát být namyšlená.<sup>4</sup>

### **Zastrašování**

I zastrašování může mít několik podob. Jsou to činy, pohledy, ale i gesta, která jsou významná pouze pro partnery. Podobná gesta slouží k tomu, že násilník dokáže ženu ovládat i na veřejnosti, aniž by o tom kdokoli jiný v místnosti věděl.<sup>5</sup>

### **Nátlak a výhrůžky**

Používání výhrůžek je úzce spjato se zastrašováním. Jedná se o výhrůžky s použitím fyzického násilí. Agresor může nutit oběť do páchaní trestní činnosti, jako je např. prodávání drog nebo přechovávání kradených věcí. V tomto případě se žena bojí oznámit policii týrání, protože má strach, že bude sama stíhána.<sup>6</sup>

### **Citové týrání**

Citové týrání často doprovází další druhy násilí. Nejčastěji se jedná o nadávky se sexuálním podtextem. Dalším druhem citového týrání je kritizování oběti, kdy postupným kritizováním své partnerky se agresor vylicí jako někdo, kdo ve vztahu trpí. Vzbudí sympatie u lidí a podpoří svoji vlastní věrohodnost. V rámci citového týrání dochází i ke zpochybňování duševního zdraví oběti. Dále agresor může tvrdit své oběti, že si týrání vymýšlí. Agresor může vystupovat mimo své bydliště takovým způsobem, který je odlišný od běžného chování k ženě, například je nadměru pozorný, ochotný a laskavý. K nejzávažnějšímu citovému týrání, pro oběť - matku, dochází v případě, že muž začne vyhrožovat tím, že žena přijde u rozvodu o děti nebo jim ublíží.<sup>7</sup>

---

<sup>4</sup> CONWAYOVÁ, H.L. *Domácí násilí*. Praha: 2007, s. 17-18.

<sup>5</sup> CONWAYOVÁ, H.L. *Domácí násilí*. Praha: 2007, s. 19.

<sup>6</sup> CONWAYOVÁ, H.L. *Domácí násilí*. Praha: 2007, s. 19 –20.

<sup>7</sup> CONWAYOVÁ, H.L. *Domácí násilí*. Praha: 2007, s. 21-22.

## **Uplatňování mužských privilegií**

Jde o razantní prosazování autority. Muž se projevuje jako živitel rodiny, který pracuje, nepomáhá ženě s domácností, činí veškeré rozhodnutí týkající se rodinných financí, také rozhoduje o dětech. Vztah je založen na rodových stereotypch, žena je závislá na svém manželovi, je jí odepřeno mít vlastní přání a názory.<sup>8</sup>

## **Zlehčování, popírání a obviňování**

Jedná se o bagatelizaci násilí, ne pouze před ženou, ale třeba i před policií. Agresor popírá násilí, v horším případě se může stát, že muž svede vinu za svůj útok na ženu. Dané taktiky slouží k utvrzení muže ve víře o oprávněnosti jeho chování. Tento způsob týrání má na oběť velké účinky, protože ona začne pochybovat sama o sobě.<sup>9</sup>

## **2.2 Nebezpečné partnerské vztahy**

Nebezpečné partnerské vztahy takové vztahy v kterých jde jednomu z partnerů o zdraví a život. „Z kriminologického výzkumu vyplývá, že nebezpečné partnerské vztahy vznikají postupně a vražedná agrese bývá vyvrcholením předcházejících problémů.“<sup>10</sup>

### **2.2.1 Typy partnerských vražd<sup>11</sup>**

Představujeme zde šest typů partnerských vražd, které se liší podle předchozího soužití partnerů.

## **Řešení vztahového utrpení**

Vražda je vyústěním dlouhodobého nesnesitelného soužití, které se vyznačuje asymetrií rolí. Jeden z partnerů je trvale v roli oběti, druhý v roli tyra. Často se ve vztahu vyskytuje alkohol. V důsledku tlaku vnějších okolností se dlouhodobá krize láme až dojde

---

<sup>8</sup> CONWAYOVÁ, H.L. *Domácí násilí*. Praha: 2007, s. 23-24.

<sup>9</sup> CONWAYOVÁ, H.L. *Domácí násilí*. Praha: 2007, s. 25-26.

<sup>10</sup> ČÍRTKOVÁ, L. Násilí v intimních vztazích neboli partnerských vraždách. In: *Právo a rodina*, Ročník 10. Praha: 2008, s. 5-6.

<sup>11</sup> ČÍRTKOVÁ, L. Násilí v intimních vztazích neboli partnerských vraždách. In: *Právo a rodina*, Ročník 10. Praha: 2008, s. 5-6.

k bodu zlomu. Z oběti se stává pachatel, vezme spravedlnost do svých rukou a zavraždí partnera.

### **Vyvrcholení vztahové závislosti**

Partnerské vraždy, které jsou vyústěním vztahové závislosti, se nejčastěji vyskytují u nevyrovnaných párů. Např. soužití pracovitěho muže, ale jinak osobnostně nevyzrálého a emocionálně spíše nezralého muže s dominantní, věcnou, ale citově chladnější partnerkou. Muž je na partnerce závislý (citově, materiálně, ale i sociálně) k agresi se uchyluje nejčastěji např. při hrozbě ukončení vztahu. Samotné vraždě může předcházet i autoagresivní až sebevražedné myšlenky.

### **Reakce na akutní podnět**

Jde o případ, kdy se vražda objeví ve vztazích, které dlouhodobě procházejí více či méně obyčejnou krizí, ale přijde náhlý a nečekaný podnět a poté následuje u pachatele prudká afektivně agresivní reakce. Nečekaný podnět může být odmítnutí, objevení soka v lásce, oznámení rozchodu... Agresoři se později zmiňovali o tom, že jejich poslední setkání s obětí bylo plné ponížení...

### **Důsledek dispozic pachatele**

U tohoto typu vražd převažují jako agresoři muži s výraznějšími poruchami osobnosti (chorobná žárlivost, agresivita, nestabilní osobnost). V historii vztahu se objevovalo závažné domácí násilí. V těchto případech nehraje chování oběti sebemenší roli. I když bude žena vstřícná, poddajná a bude se agresorovi podřizovat, bude docházet k útokům na ni. V tomto případě je jednoznačná šance pro obět odejít ze vztahu.

### **Eliminace milovaného a nenáviděného objektu**

Při vraždě spáchané z takovéto pohnuty se také hovoří o zraněném narcismu, eventuálně o likvidaci narcistického objektu. Je zde příznačný velký věkový rozdíl mezi partnery. Obvykle starší muž se snaží s mladší partnerkou držet krok. Časem se ve vztahu objeví první trhliny a množí se konflikty.

### **Ukončení či zánik nefungujícího vztahu**

V tomto případě se k soužití rozhodli osoby, které jsou nezpůsobilé vůbec navázat pevný a zdravý vztah v důsledku různých poruch osobnosti. ( asociálnosti, zvýšené konzumace alkoholu, impulzivního životního stylu). V případě vraždy v takovémto vztahu nebývá okolí překvapeno.

### **2.2.2 Signály rizika a stabilizující faktory<sup>12</sup>**

Partnerským vraždám předchází určité typické okolnosti, které svědčí pro zvýšené riziko agresivního napadení ze strany partnera.

Platí, že ohrožené osoby by měly minimalizovat každou při a roztržku. Měly by více dbát své bezpečnosti a to zvláště ve výše uvedených dramatických momentech.

Při nezbytných konfliktních jednání by měly využít možnost jednat přes nebo před třetí osobou a v závažných případech by se měly na čas ukrýt nebo přestěhovat

### **Dramatické momenty**

Dramatickými momenty jsou okamžiky a situace, ve kterých zažívá potencionální pachatel ve vztahu s životním partnerem pocity vyhroceného odmítnutí, ponížení anebo existenčního ohrožení. Tyto pocity vedou ke vzrůstající agresivitě. Např. oznámení o záměru rozvést se, rozhodnutí soudu ( např. péče o dítě), ztráta finančního zajištění, jiné krizové situace v životě agresora, nový vztah, který obět navázala.

Fakt, že jedinec nějaký z těchto krizových momentů předtím zvládl neznamena, že ho nyní zvládne znovu. Podle statistických údajů je u žen obvyklé, že si na vraždu partnera najmou nějakou třetí osobu.

---

<sup>12</sup> ČÍRTKOVÁ, L. Násilí v intimních vztazích neboli partnerských vraždách. In: *Právo a rodina*, Ročník 10. Praha: 2008, s.7-11.

### **Náhly stav hněvivého rozhořčení spojený s trpkým zklamáním**

Jde o stav, kdy je radikálním způsobem změněno uvažování a cítění budoucího pachatele, to co bylo dřív předtím pro něj důležité nyní ztrácí smysl. V tomto stavu je agresor schopný dopustit se činu, kterého by se normálně nedopustil a je cizí jeho osobnosti.

Okolí je násilným činem překvapeno. Pachatel je afektivní a silně emocionální. Pachatel zvolí první možné řešení o jiném vhodnějším ani neuvažuje.

### **Hrozby likvidační agresí u domácího násilí a stalkingu**

V případech, kdy se k probíhajícímu násilí a pronásledování přidruží výhrůžky zabitím, je potřeba je vždy brát vážně. U blízkých osob je vyhrožování vážnější než u vyhrožování osobám cizím.

### **Stabilizující faktory**

Stabilizátory představují okolnosti a faktory, které fungují jako nárazník. To znamená, že dokáží utlumit dopad konfliktů, které startují cestu k agresí.

Patří sem: existence osob, kterým potencionální útočník důvěřuje a může s nimi prožívat frustrace, zachování alespoň jednoho z opěrných životních bodů (stálé pracovní místo, dostatečné finanční zdroje, možnost akceptovatelného ubytování, zachování kontaktu s dětmi).

## **2.3 Znaky domácího násilí**

Domácí násilí má několik společných a důležitých znaků:

- **opakování** tzn., že nejčastěji nejde o jednorázový incident, ale o pokračující násilí ve vztahu.
- **eskalace** tzn. zvyšování brutality a četnosti útoků.
- **důvěrný vztah mezi aktéry**, nejčastěji jde o osoby si blízké a místo, které není běžně pod kontrolou společnosti.
- **dlouhodobost**, protože nejčastěji domácí násilí probíhá i několik let, než je oběť schopna se někomu svěřit nebo celou svoji sociální situaci řešit.

Charakteristické domácí násilí se opakovaně odehrává mezi milenci v bytě, v domě, na chatě a útoky přecházejí od facek k násilí, které ohrožuje oběť na životě. V článku od Ludmily Čírtkové jsou popsány tři typy domácího násilí, podle četnosti incidentů (útoků), podle intenzity a podle rozvodovosti, která je u jednotlivých typů běžná.<sup>13</sup>

| Domácí násilí | četnost útoků      | intenzita         | rozvodovost     |
|---------------|--------------------|-------------------|-----------------|
| Typ. č. 1     | ojedinělý incident | malá intenzita    | 18% rozvodovost |
| Typ č. 2      | Střední četnost    | střední intenzita | 49% rozvodovost |
| Typ č. 3      | Vysoká četnost     | vysoká intenzita  | 76% rozvodovost |

Tabulka č. 1<sup>14</sup>

Nejzávažnější je typ č. 3. Tato varianta obvykle trvá déle, eskaluje a nakonec vede k odluce či rozvodu. U typu č. 3 se častěji také vyskytuje zvýšená konzumace alkoholu u agresora.

## 2.4 Cyklus domácího násilí

Obvykle domácí násilí prochází třemi fázemi ( fáze vytváření napětí, období týrání a období usmiřování). Tyto fáze se střídají a naplňují tak i znaky domácího násilí, jako jsou opakování, eskalace, blízkost agresora a dlouhodobost.

### Fáze vytváření napětí

Bezprostředně předchází období týrání. Agresor bývá rozčilený, žárlivý, podrážděný, zuřivý a explozivní, oběť kritizuje. Oběť se v této fázi snaží být úslušná, uctívá, pečující, obviňuje sebe sama a snaží se vyhnout konfliktu.

<sup>13</sup> GILLENOVÁ, I, aj. *Vybrané kapitoly z kriminalistické psychologie*. Praha: 2006, s. 155-156.

<sup>14</sup> GILLENOVÁ, I, aj. *Vybrané kapitoly z kriminalistické psychologie*. Praha: 2006, s. 155-156.



## **Fáze týrání**

Agresor ztrácí kontrolu nad svým jednáním a dochází k propukání fyzického a psychického násilí. Oběť se v této fázi cítí bezmocná, bojí se a vůči agresorovi cítí zlobu. Období týrání je relativně krátká fáze, trvající od několika minut až po několik hodin.

## **Období usmiřování**

Je někdy nazývána fází lásky nebo také poetickým označením líbanky. Agresor po období týrání cítí vinu, oběti se snaží omluvit a slibuje jí, že už se násilí nebude nikdy opakovat. Ujišťuje ji o svých citech... Oběť mu věří a pocituje naději na urovnání vztahu. Agresorovi odpouští. V některých případech se agresor neomlouvá a vinu za své násilné chování připisuje oběti. Nejčastěji se mění intenzita týrání a délka trvání jednotlivých fází, protože se zkracuje fáze „líbánek“ a prodlužuje fáze týrání a vytváření napětí.<sup>15</sup>

Z logiky by vyplývalo, že žena opustí agresora okamžitě po incidentu. V tomto období má oběť nejsilnější motivaci, ale na druhou stranu je to i období, kdy je oběť nejvíce ochromená z agrese. Než se oběť vzpamatuje ze šoku, tak je agresor ve fázi usmiřování a vztah je opětovně v „pořádku“. Žena věří, že incident byl opravdu poslední a doufá, že agresor změnil své chování.

Období, kdy by měla žena opustit agresora, je okamžitě po prvním incidentu. Agresor při prvním konfliktu sonduje, kam až může ve vztahu zajít, co si oběť nechá líbit. Je proto nutné při prvním náznaku násilí striktně stanovit hranice a říci stop násilí.

Případ, kdy oběť agresora neopustí a přijme svoji nedůstojnou roli, nazýváme syndromem adaptace na týrání.

## **2.5 Účastníci domácího násilí**

Mezi účastníky domácího násilí řadíme agresora, oběť a v neposlední řadě i děti, které jsou domácím násilím také ovlivněné a často jsou u něj i přítomné. Pro úplnost jsou uvedeny i další možné způsoby pojmenování agresora a oběti, tak jak jsou uvedeny v naší legislativě.

---

<sup>15</sup> CONWAYOVÁ, H.L. *Domácí násilí*. Praha: 2007, s.61- 74.

V zákoně č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, se agresor v případě vykazání nazývá vykázaná osoba. Oběť je osobou ohroženou. V případě podání předběžného opatření se oběť mění v navrhovatele a agresor v povinného. V rámci změny v Zákoně č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, kde je upravena pomoc obětem domácího násilí, se oběti nazývají osobami ohroženými domácím násilím.

## **Agresor**

Agresorem se mohou stát lidé všech vrstev bez ohledu na vzdělání, inteligenci nebo sociální postavení. Rozšířená představa o násilníkovi jako o primitivní, nevzdělané osobě u domácího násilí neplatí. Klasickým násilníkem je muž dvojí tváře, jehož agresivita je zaměřena na partnerku. Obvykle je majetnický, žárlivý a podezřivý. Téměř všichni agresori mají problém s přijetím odpovědnosti za své chování, jeho příčiny vidí ve svém okolí a o sobě si myslí, že se nepotřebují změnit.<sup>16</sup>

Existuje několik ukazatelů, které mohou ženě napovědět o mužově agresivitě :

- **slovní týrání**, protože pokud ve vztahu existuje, pravděpodobně se zde objeví i fyzické týrání.
- **předchozí mužova zkušenost s týráním** z minulého vztahu. Není nutné, aby šlo o týrání fyzického charakteru, ale stačí používání nadávek a výhrůzek proti bývalé partnerce.
- **panovačnost u muže a snahu ženu ovládat**.

Mezi další varovné signály, jak identifikovat potencionálního tyrana, patří například negativní postoj k ženám, alkoholismus, drogová závislost a psychické a fyzické týrání v jeho dětství.<sup>17</sup>

## **Oběť**

Domácí násilí se může přihodit komukoliv, bez závislosti na věku, společenském postavení, národnosti nebo povolání. Podle veřejnosti jsou typické oběti domácího násilí ženy, které žijí v podprůměrných podmínkách, jsou to matky nezletilých dětí, jejichž

---

<sup>16</sup> VYHLÍDALOVÁ, P. *Psychologie dnes*. č.6. Praha: 2005, s. 25.

<sup>17</sup> MARREWA, A. *Nenechte si ubližovat*. Praha: 2002, s. 174-175.

manželé jsou nezaměstnaní. Pravda je odlišná, protože týrané ženy pocházejí ze všech společenských vrstev. Dokonce není domácí násilí mezi manželi věcí pouze heterosexuálních párů, ale vyskytuje se i mezi homosexuály.<sup>18</sup>

Oběti domácího násilí lze charakterizovat několika atributy: oběti jsou sociálně izolované, nepřiměřeně kritizované, partner je považuje za své vlastnictví, jsou pod stálou kontrolou, ekonomicky závislé a často se obávají svého partnera.<sup>19</sup>

Z pohledu viktimologie hovoříme o oběti jako o osobě bezprostředně dotčené trestným činem a to buď na životě, na zdraví, majetku, cti, svobodě, ale i na jiných právech. Újma oběti, která následuje po útoku agresora, závisí na předmětu (na životě, psychice, sociálním postavení...), na době trvání (krátkodobá nebo dlouhodobá, okamžitá, s prodlevou...), způsobené škodě (napravitelná, nenapravitelná) a bezprostřednosti (znamená to jestli došlo k újmě v přímé souvislosti s trestným činem nebo až v souvislosti s vyšetřováním).

## Děti

Mezi účastníky domácího násilí je třeba zařadit i děti, protože „násilí mezi rodiči je totiž charakterizováno jako psychické týrání potomků“<sup>20</sup>

Je nezpochybnitelné, že děti trpí, když je matka týrána, zneužívána, ponižována nebo jinak ohrožována svým partnerem.

Následující tabulka ukazuje chování dětí při násilí mezi rodiči.

| Počet dětí v % | Způsob chování během domácího násilí |
|----------------|--------------------------------------|
| 20-25 % dětí   | Se vměšuje do násilných incidentů    |
| 10% dětí       | Samo je napadeno agresorem           |
| 2% dětí        | Postaví se na stranu agresora        |
| 25% dětí       | Neví o násilí                        |

<sup>18</sup> CONWAYOVÁ, H.L. *Domácí násilí*. Praha: 2007, s. 38-42.

<sup>19</sup> VYHLÍDALOVÁ, P. *Psychologie dnes*. č.6. Praha: 2005, s. 25.

<sup>20</sup> ČÍRTKOVÁ, L. Rodiče, děti, domácí násilí a traumatizující následky. In: *Právo a rodina*, Ročník 9. Praha: 2007, s.12.

## Tabulka č. 2 <sup>21</sup>

Přesné údaje chybí, ale přibližně dvě třetiny žen na útěku před domácím násilím mají s sebou děti.

U malých dětí z rodin postižených domácím násilím se vyskytují vývojové retardace, poruchy koncentrace a spánku, také ale extrémní fixace na matku, školní problémy a zvýšená agresivita. Pracovníci azylových domů odhadují, že 70% -80% dětí vyžaduje speciální péči.<sup>22</sup>

Policie ČR je povinna zjišťovat a dokumentovat přítomnost dětí při kontaktu s případy domácího násilí. Psychologickou pomoc a podporu dětem z rodin v případě vykazání by měla zprostředkovávat příslušná intervenční centra.<sup>23</sup>

Samozřejmě podle platné legislativy dokud není otec zbaven rodičovských práv, tak má právo se s dětmi stýkat. A tohoto faktu mnoho agresorů zneužívá. Často se stává, že o děti během partnerského vztahu neprojevuje zájem, ale po vykazání děti využívá k tomu, aby mohl ženu i nadále terorizovat. Tímto se pokouší kontrolovat manželku.

Na druhé straně se otec agresivně může chovat pouze k manželce a k dětem se projevuje jako „řádný“ otec. V tomto případě dochází k rozporům v zájmu dětí a jejich matky.

V případě domácího násilí založeného na incidentech s vysokou četností a intenzitou je nutné velice obezřetně realizovat právo otce na styk s dětmi a vnímat bezpečí žen i dětí jako prioritu.

## 2.6 Společnost a domácí násilí

V laické společnosti a někdy i v odborné praxi je běžný postoj zlehčování problému a je tendence k obviňování žen. Soudí se, že domácí násilí páchané na ženách je jev, který se objevuje hlavně v sociálně problematických rodinách. Žena, která je mužem bita, muže provokuje. Tyto společenské postoje ztěžují ženám jejich situaci, když chtějí domácí násilí začít řešit.

---

<sup>21</sup> ČÍRTKOVÁ, L. Rodiče, děti, domácí násilí a traumatizující následky. In: *Právo a rodina*, Ročník 9. Praha:2007, s.13.

<sup>22</sup> ČÍRTKOVÁ, L. Rodiče, děti, domácí násilí a traumatizující následky. In: *Právo a rodina*, Ročník 9. Praha:2007, s.12.

<sup>23</sup> ČÍRTKOVÁ, L. Rodiče, děti, domácí násilí a traumatizující následky. In: *Právo a rodina*, Ročník 9. Praha:2007, s.12.

## 2.6.1 Vývoj vnímání domácího násilí

Oficiální postoje společnosti prošly dlouhým vývojem.

Společnost domácí násilí dříve vnímala jako privátní věc, v níž by se pozorovatel mohl jen stěží orientovat. Z tohoto důvodu se soudilo, že vnější pozorovatel udělá nejlépe, když se do násilí mezi partnery nebude plést<sup>24</sup>

Až v 70. letech 20. století v USA vzniká hnutí týraných žen, které vyneslo na světlo problematiku násilí v partnerských vztazích. V té době byla vyslovena centrální myšlenka tohoto hnutí, která zní: domácí násilí je kriminální nikoliv privátní záležitost. Hnutí docílilo změny v postojích k domácímu násilí, prosadilo názor, že domácí násilí je netolerovatelné a představuje kriminalizovatelné chování. Díky důrazu na represii se společnost začala zabývat pachatelem, ale oběť i nadále zůstala bez pomoci.<sup>25</sup>

V polovině 80. let minulého století byla v USA vyslovena další myšlenka, která se týkala specifických přístupů k domácímu násilí. Konkrétně to znamená, že domácí násilí se netýká pouze represivních orgánů, ale je nutné propojit trestní systém se systémem sociálně-právním a se službami v oblasti duševního zdraví. A od konce 80.let se pozornost soustředí na otázku jak účelně reagovat na domácí násilí a jak zacházet s jeho pachateli a oběťmi.<sup>26</sup>

## 2.6.2 Reakce společnosti na domácí násilí

Reakce společnosti na domácí násilí může být trojí povahy :

- **bez reakce, nebo pouze formální a neúčinná reakce**, protože v daném případě je násilí považováno za věc soukromou.
- **důsledná a okamžitá kriminalizace** problému, pachatel je zatčen, obžalován a potrestán.
- **flexibilní a diferencovaná reakce**. V tomto případě jde o kombinaci opatření právní a sociální povahy.<sup>27</sup>

Za nejhorší je považována první varianta, to znamená bez reakce nebo pouze formální neúčinná reakce, která se rovná nečinnosti. Toto řešení v sobě skrývá riziko eskalace

<sup>24</sup> MATOUŠEK, O. aj. *Sociální práce v praxi*. Praha: 2005, s. 233.

<sup>25</sup> MATOUŠEK, O. aj. *Sociální práce v praxi*. Praha: 2005, s. 234.

<sup>26</sup> MATOUŠEK, O. aj. *Sociální práce v praxi*. Praha: 2005, s. 234-235.

<sup>27</sup> MATOUŠEK, O. aj. *Sociální práce v praxi*. Praha: 2005, s. 233-235.

násilností. Důsledná a okamžitá kriminalizace problému byla ještě v 80. letech minulého století považována za nejúčinnější způsob kontroly domácího násilí. Poté se ukázalo, že účinek sankcí je krátkodobý, vede ke stigmatizaci pachatele, rozpadu rodiny, ale i sekundárnímu poškození oběti. Nejúčinnější se jeví být neformální řešení konfliktů. Měla by být použita opatření právní a sociální povahy v maximální míře. Znamená to umět násilí včas poznat a řešit, nikoliv však bezpodmínečně prostředky práva.<sup>28</sup>

Za bagatelizaci domácího násilí platíme mnoho, jak v rovině lidských práv, tak i v rovině ekonomické. Poměrně snadno lze spočítat náklady na léčení nemocí vyvolaných chronickým stresem. Zanedbatelné nejsou ani náklady na kroky policie, činnost justice a pobyty ve vězení.

Běžný postoj k týraným ženám je ambivalentní. Zahrnuje soucit, ale zároveň i opovržení, protože se žena jako dospělý člověk nedokáže chovat přiměřenějším způsobem, tzn. bránit se násilí.

Představa standardního řešení je rovněž zjednodušená. Žena by měla agresora opustit, rozvést se s ním. Partnerské problémy, které vyústily v násilí, však mohou být složitější a týraná žena může být na svém partnerovi závislá.

### **2.6.3 Mýty o domácím násilí<sup>29</sup>**

Většina autorů uvádí v souvislosti s domácím násilím několik základních mýtů, které ovlivňují názory veřejnosti na tuto problematiku.

#### **Domácí násilí je soukromá záležitost**

Násilné činy jsou však podle našich zákonů trestné bez ohledu na to, zda jsou páchané v rodině nebo na veřejnosti. Ze zkušeností vyplývá, že přerušení nebo ukončení domácího násilí vyžaduje zásah z venku.

---

<sup>28</sup> MATOUŠEK, O. aj. *Sociální práce v praxi*. Praha: 2005, s. 233-235.

<sup>29</sup> *Domácí násilí – co potřebuji vědět*. Jednání policistů s obětí trestného činu – Manuál pro účastníky kurzu. Bílý kruh bezpečí, duben 2003.

### **Domácí násilí se vyskytuje jen v „problémových rodinách“**

Domácí násilí může postihnout každou ženu nezávisle na příslušnosti k sociální vrstvě, náboženství, kultuře, věku. Dojem, že násilí existuje pouze v problémových rodinách, je zapříčiněn tím, že se v některých skupinách společnosti utajuje více než v jiných.

### **Ženy si jen vymýšlejí, aby získaly při rozvodu výhody**

Ženy však mnohem častěji násilí utajují, než by v tomto směru přeháněly.

### **Ženy asi chtějí být týrané, jinak by násilníka opustily**

Ženy, které zažívají násilí, zkoušejí situaci řešit. Někdy bývají na muži závislé a není pro ně tedy snadné opustit ho.

### **Ženy k násilí provokují nebo si ho nějakým způsobem „zaslouží“**

Tento postoj legitimizuje páčání násilí v určitých situacích, vinu za násilí připisuje obětem a muže páchající násilí zbavuje zodpovědnosti.

### **Mýtus o příčinném vlivu alkoholu**

Alkohol a drogy však nejsou skutečnou příčinou domácího násilí, ale alkohol může působit jako stimulátor násilí. Pod jeho vlivem se agresivita zesiluje. Opilost je často pro agresory výmluvou.

### **Mýtus o typickém pachateli**

Pachatelem domácího násilí nemusí být jen osoba primitivní, nevzdělaná, agresivní a impulzivní, ale naopak to může být člověk úspěšný, konformní a společenský.

### **Mýtus o typické oběti**

Není pravdou, že obětí by se mohla stát pouze žena pasivní, závislá a nesamostatná. Ve skutečnosti žádná typická oběť domácího násilí neexistuje.

## 2.7 Legislativní rámec

Legislativní opatření a možnosti právní ochrany obětí dané země významným způsobem ovlivňují efektivnost prevence opakování násilí v rodině a pomoc a ochranu osobě ohrožené domácím násilím.

V českém právním systému je ochrana obětí domácího násilí obecně zakotvena v rámci občanského práva, zákona o rodině, policejního zákona, zákona o přestupcích a také v trestním zákoně. Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon, v platném znění, upravuje trestné činy, které se nejčastěji druzí s domácím násilím:

- §215 Týrání osoby blízké žijící ve společném domě nebo bytě. Tento trestný čin byl poprvé v trestním zákoně uveden v roce 2003, s účinností do roku 2004.
- §197 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci
- § 213 Zanedbávání povinné výživy
- § 221 Ublížení na zdraví
- § 231 Omezování osobní svobody
- § 232 Zbavení osobní svobody
- § 235 Vydírání
- § 237 Útisk
- § 241 Znásilnění,
- 242 Pohlavní zneužívání.

V březnu roku 2006 byl přijat zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Model pro vznik tohoto zákona byl rakouský zákon proti domácímu násilí, který zavedl tzv. institut vykázání již v roce 1997. I v ČR v roce 2007 začala platit možnost vykázat pachatele ze společné domácnosti, a to na dobu 10 dnů. Tento zákon změnil zákon o policii, občanský soudní řád, trestní zákon a zákon o sociálním zabezpečení.



### **2.7.1 Změna zákona o Policii ČR**

K nejvíce změnám došlo v pravomocích Policie ČR, protože na základě změn v zákoně 283/1991 Sb., o Policii České republiky, lze rozhodnout o vykázání ze společného obydlí a zákazu vstupu do něj. Policista může o vykázání rozhodnout, lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že dojde k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo zvláště závažnému útoku proti lidské důstojnosti. K danému zjištění jim také napomáhá tzv. dotazník SARA DN, kde je 15 hlavních otázek, které se ptají na rizikové faktory. Pět otázek odhaluje rizikové faktory u násilné osoby v aktuálním vztahu, dalších pět umožní rychle zjistit rizikové faktory opět u násilné osoby v rámci obecných sklonů k násilí, tj. násilných projevů na veřejnosti. Posledních pět otázek pomáhá zjistit rizikové faktory týkající se zranitelnosti osoby ohrožené domácím násilím. Viz příloha č. 1.

Rozhodnutí o vykázání se vydává bez projednání věci a z úřední povinnosti, přičemž souhlas ohrožené osoby se nevyžaduje. Vykázání trvá po dobu 10 dnů, ode dne vydání rozhodnutí. Taková pravomoc policie se může jevit jako v mnohém nesystémová, protože zasahuje výrazně do práv osoby, která je zatím jen podezřelá. O vině agresora žádný soud zatím nerozhodl. Jenže postavení oběti je také v mnohém nesystémové, mnoho z nich může být utýráno dříve, než proběhnou všechna systémová opatření. Z tohoto důvodu zákonodárci uznali, že je vhodnější riskovat významný zásah do práv předpokládaného pachatele než riskovat nebezpečí útoku proti předpokládané oběti.<sup>30</sup>

Podáním návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu v průběhu vykázání se lhůta, v které nesmí agresor vstoupit do společně obývaných prostor prodlužuje a to až do pravomocného rozhodnutí soudu o tomto návrhu.<sup>31</sup>

### **2.7.2 Změna občanského soudního řádu**

K zásadní změně došlo v rámci použití předběžného opatření, kterým soud uloží osobě, jež svým jednáním vážným způsobem ohrožuje život, zdraví, svobodu nebo lidskou důstojnost navrhovatele, dočasně opustit byt nebo dům, společně obývaný, jeho okolí nebo

---

<sup>30</sup> CONWAYOVÁ, H.L. *Domácí násilí*. Praha: 2007, s. 77-82.

<sup>31</sup> LUŽNÁ, R. Předběžné opatření. In: *Právo a rodina*, Ročník 9. Praha:2007, s.11.

do něj nevstupovat. Také se musí zdržet setkávání s navrhovatelem a navazování kontaktů s ním.<sup>32</sup>

Návrh obsahuje vyličení skutečností, které odůvodňují vydání předběžného opatření. Z návrhu by mělo být patné čeho se navrhovatel (oběť) domáhá. Viz příloha č.2. O návrhu na předběžné opatření rozhodne předseda senátu bezodkladně, nejpozději do 48 hodin od podání návrhu.

Předběžné opatření trvá jeden měsíc od jeho vykonatelnosti, která je určena dnem, kdy povinný dané usnesení obdrží. Usnesení o předběžném opatření se vyhlásí účastníkům až při provedení výkonu, nebo dodatečně a to v případě, když nebyli při provedení výkonu přítomni.

V případě podání návrhu na prodloužení předběžného opatření neskončí lhůta dříve, než soud o takovém prodloužení rozhodne. Dobu trvání předběžného opatření je možné prodloužit, pokud bylo před uplynutím lhůty zahájeno řízení ve věci samé. Soud při svém rozhodování vezme v úvahu trvání stavu ohrožení, majetkové nebo jiné poměry účastníků včetně vlastnických práv a jiných vztahů ke společnému bydlení. Předběžné opatření však zanikne nejpozději uplynutím doby jednoho roku od okamžiku jeho nařízení.<sup>33</sup>

Předběžné opatření poskytuje ženě čas podat návrh na úpravu poměrů k nezletilým dětem, podat žádost o rozvod, popřípadě řešit i majetkové vyrovnání a své bydlení.

Je zde zajištěno, že v průběhu předběžného opatření není žena vystavena nátlaku od agresora.

### **2.7.3 Změna zákona o sociálním zabezpečení**

V zákoně č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, v platném znění, je přímo popsána pomoc osobám ohroženým násilím. Je zde zakotvena funkce intervenčního centra jako koordinátora pomoci a informovanosti mezi orgány sociálně-právní ochrany dětí, obcemi, orgány Policie ČR a obecní policií, nestátními organizacemi. Dále upravuje, jakým způsobem dochází k informovanosti IC a jakým způsobem pracovníci centra postupují.

---

<sup>32</sup> LUŽNÁ, R. Předběžné opatření. In: *Právo a rodina*, Ročník 9. Praha:2007, s.11.

<sup>33</sup> ČÍRTKOVÁ, L. Rodiče, děti, domácí násilí a traumatizující následky. In: *Právo a rodina*, Ročník 9. Praha: 2007, s.12.

### 2.7.4 Změna zákona o přestupcích

V zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění, je nově zakotveno, že protiprávní jednání mezi osobami blízkými, které nedosahuje typové nebezpečnosti trestného činu, lze také sankcionovat jako přestupky proti občanskému soužití.

Praxe po zavedení účinnosti změn v právních normách již ukazuje některé mezery, které nejsou dostatečně ošetřené. Mezi podobná místa patří oblast nezletilých dětí v rodinách, kde dojde k vykázaní. Zákony myslí na to, aby byla při použití institutu vykázaní v přítomnosti nezl. dětí také informována oddělení sociálně-právní ochrany dětí. Neřeší ale to, že pachatel-otec může své oběti přes děti ztrpčovat další život. A to zvláště tím, když kontaktuje oběť s požadavkem styku se svými dětmi. Pachateli je často zakázáno kontaktovat oběť, ale v kontaktu s dětmi mu nikdo bránit nemůže.

## 2.8 Psychologické důsledky domácího násilí

Kromě zdravotních potíží má domácí násilí vliv i na výkonnost v zaměstnání a ohrožuje ekonomickou situaci oběti. Díky těmto omezením se snižuje i sociální statut. Podle mapující studie muselo 89 % žen vyhledat po napadení svým partnerem lékařskou pomoc. Nejčastějšími zraněními byly otřes mozku ( 22%), prasklý ušní bubínek (16%), pohmožděniny hlavy a těla (16%), úrazy páteře (11%), zlomeniny (11%). Dále se u obětí objevily řezné rány a popáleniny. 78% žen pociťovalo zhoršení zdravotního stavu, a to v souvislosti s prožíváním násilí. Mezi nejčastější zdravotní problémy patřily poruchy spánku a noční můry (72%), žaludeční vředy (29%) a potíže s krevním tlakem (21%). Partnerské násilí má i velký vliv na psychiku obětí, u nichž se může rozvinout řada emočních poruch, např. deprese, úzkost, posttraumatická stresová porucha, syndrom týrané ženy, alkoholismus, sebevražedné myšlenky... <sup>34</sup>

### 2.8.1 Syndrom týrané ženy

Syndrom týrané ženy není jako diagnóza zahrnuta do Mezinárodní klasifikace nemocí a z tohoto důvodu se oficiálně nepoužívá. Někteří lékaři zahrnují diagnózu pod uznávanou posttraumatickou stresovou poruchu (PTSP).

---

<sup>34</sup> MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ, B., POKORNÁ, D., TOUFAROVÁ, M. *Partnerské násilí*. Praha: 2008, s.40.

Syndrom týrané ženy je charakterizován fyzickými, psychickými a sociálními symptomy, jako jsou deprese, nízké sebevědomí, izolace, opakované prožívání traumat, naučená bezmocnost, stažení se od okolí, poruchy příjmu potravy, vyčerpanost, bolest hlavy, zad, vysoký krevní tlak..., které jsou důsledky osobní zkušenosti s domácím násilím. Aby vznikl syndrom týrané ženy musí se nejméně dvakrát zopakovat celý cyklus domácího násilí.<sup>35</sup>

Charakteristické znaky pro tento syndrom je důvěra ženy, že za násilí může ona sama. Žena si nedovede představit, že by za násilí mohl někdo jiný než ona sama, bojí se o svůj život nebo o život svých dětí, má iracionální pocit, že násilník je všudypřítomný a vševedoucí.<sup>36</sup>

### Stadia rozvoje syndromu týrané ženy

V této tabulce jsou popsány čtyři fáze, kterými oběť prochází ve snaze ukončit cyklus násilí.

| Stádia rozvoje syndromu týrané ženy |   |
|-------------------------------------|---|
| Popření                             | Žena odmítá přiznat okolí, ale i sobě, že ve vztahu existuje násilí, pojmenovává násilí jako náhody. Omlouvá násilné chování partnera.        |
| Vina                                | Žena vnímá, že ve vztahu existuje problém, ale odpovědnost nepřiznává agresorovi, ale sobě. Myslí si, že si násilí zasloužila.                |
| Získání<br>náhledu                  | Oběť si začíná uvědomovat, že násilí do partnerského vztahu nepatří a že si takové chování nezaslouží. Stále se však pokouší udržet si vztah. |
| Odpovědnost                         | Pokud partner neukončí násilí, oběť se rozhoduje vztah ukončit a začít nový život bez násilí.   |

Tabulka č. 3<sup>37</sup>

<sup>35</sup> MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ, B., POKORNÁ, D., TOUFAROVÁ, M. *Partnerské násilí*. Praha: 2008, s.41.

<sup>36</sup> MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ, B., POKORNÁ, D., TOUFAROVÁ, M. *Partnerské násilí*. Praha: 2008, s.41.

<sup>37</sup> MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ, B., POKORNÁ, D., TOUFAROVÁ, M. *Partnerské násilí*. Praha: 2008, s.41.

## **Znaky syndromu adaptace na týrání<sup>38</sup>**

Prvním příznakem syndromu adaptace na týrání je:

- **utajení a bezmoc.** Jde o případy, kdy se žena muže bojí, časté je vyhrožování spojené s obavami z rozpadu rodiny. Tyto obavy slouží ke snaze utajit, co se v rodině děje. Tímto chováním oběti vyjadřují závislost a strach a posilují tak agresi partnera.
- **adaptace na roli týrané ženy.** Žena akceptuje týrání jako nevyhnutelné a pokouší se agresorovi vyhovět tak, aby ho zbytečně neprovokovala.
- **odhalení a popření.** K odhalení přispívá náhoda nebo neochota dětí snášet násilí páchané na matce. Popření domácího násilí ze strany oběti značí závažnost situace. Protože nesmíme zapomínat, že díky manipulaci ze strany agresora má žena zafixovaný postoj vlastní bezmocnosti.
- **odsouzení a opovržení.** Nastává v případě, když se žena zmíní o násilí ve své rodině a neudělá okamžitě nějaký rázný krok (např. odchod od manžela...). Žena je často za své chování odsouzena, protože neprokázala příslušné kompetence - neodešla od manžela.

### **2.8.2 Posttraumatická stresová porucha**

Posttraumatická stresová porucha je termín používaný pro úzkostnou poruchu, která se rozvíjí po emočně těžké, stresující události, jež svou závažností přesahuje obvyklou lidskou zkušenost. Mezi takovéto traumatické události patří např. válečné zážitky, psychické, fyzické a sexuální násilí, přírodní katastrofy...Traumatizující události lze rozdělit do tří skupin-záměrné působení člověkem (vátky, týrání, mučení), neúmyslně způsobené člověkem ( nehody, exploze, letecké havárie) a přírodní katastrofy ( povodně, požáry...).

Složky traumatu, které jsou u jedince postiženého touto poruchou přítomné, jsou zvýšená dráždivost (zvýšený tep, zrychlené dýchání, vzrušení, nervozita), stažení při reakci na nějaké ohrožení ( mění se dýchání, svalové napětí i držení těla), disociace ( změny ve vědomí a paměti), zamrznutí ( paralýza celého těla, bez možnosti se pohnout, křičet a jakkoliv reagovat). V případě, kdy se tyto jevy projevují dlouhodobě, naznačují, že jedinec prožívá traumatickou zkušenost.

---

<sup>38</sup> VÁGNEROVÁ M. *Psychopatologie pro pomáhající profes.* Praha: 1999, s. 352.

Mezi další symptomy patří: flasbacky, nadměrná citlivost na světlo, hyperaktivita, noční můry a strachy, poruchy spánku, přehnané emoční reakce...

### **Reakce žen na násilí a proces ukončování násilného vztahu**

Důsledky prožitého násilí se mohou projevovat i dlouhou dobu po ukončení vztahu. Symptomy, které ukazují na prožití domácího násilí jsou:

Bušení srdce nebo střídání pocitů horkosti a studeného potu, náhlé probuzení ze spaní se strachem v důsledku snů o pronásledování, nezvedání telefonů v obavě, že by to mohl být bývalý partner. Malá nebo žádná radost z činností, které ženu dříve bavily, problémy s intimitou v novém partnerském vztahu, poruchy spánku, problémy s koncentrací, výbušnost a náhlé střídání emocí. Pocity viny, že nedokázala zabránit násilí na dětech, že nedokázala partnera změnit a že neopustila násilný vztah dříve.<sup>39</sup>

## **2.9 Pomoc obětem domácího násilí**

Oběti domácího násilí, které se rozhodnou vyhledat pomoc, se obracejí na nejrůznější instituce. Při napadení bývají první s obětí v kontaktu policisté a zdravotníci. Zdravotníci také mohou jako první identifikovat partnerské násilí, protože oběti často mluví nepravdu o vzniku svých zranění. Z tohoto důvodu je pro pracovníky nutné umět pracovat s obětí.

Další skupinou profesionálů jsou advokáti a právníci, kteří pomáhají a zastupují oběť před soudy a jsou schopni napsat oběti návrhy na úpravu poměrů k dětem, majetkové vyrovnání apod. Bohužel v případech domácího násilí není dohoda většinou možná.

Kroky, které by měly být učiněny tak, aby pomohly oběti partnerského násilí, jsou identifikace rizikových faktorů, vypracování bezpečnostního plánu, aktualizace bezpečnostního plánu a následná dlouhodobá práce s obětí, která vede k překonání traumatu. První tři kroky by měly zajišťovat všechny instituce (policie, zdravotníci, sociální odbory...), poslední krok by měl být pouze v rukou specialistů, kteří pracují v centrech pro pomoc obětem domácího násilí.<sup>40</sup>

---

<sup>39</sup>MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ, B., POKORNÁ, D., TOUFAROVÁ, M. *Partnerské násilí*. Praha: 2008, s.46.

<sup>40</sup>MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ, B., POKORNÁ, D., TOUFAROVÁ, M. *Partnerské násilí*. Praha: 2008, s.46.

### 2.9.1 Principy práce s obětí domácího násilí

Doporučení jak pracovat s obětí domácího násilí se týkají hlavně předcházení násilí v rodině i odborného školení všech osob, které jsou v kontaktu s oběmi domácího násilí. Za žádoucí se považuje i podpora organizací, jejichž posláním je právě pomoc obětem domácího násilí.

Mezi zásadní doporučení pro sociální práci s obětí násilí patří vhodná komunikace, poskytování informací (zejména kontaktů na specializované telefonní linky, azylové domy), odhad zdravotních rizik pro oběť, případně její děti a přesné a podrobné dokumentování případu a přijatých opatření...<sup>41</sup>

Pomoc, která by měla být obětem domácího násilí věnována, můžeme rozdělit do třech základních částí:

- **materiální pomoc**, kam můžeme zahrnout zajištění bezpečného bydlení, péči o dítě a přístup k veřejným službám.
- **psychická pomoc**, která se týká poskytnutí rad, vedení k rozhodnosti, schůzky podporující sebeúctu a sebedůvěru, kurzy o výchově dětí a vytvoření skupin vzájemné podpory.
- **právní pomoc**, která se skládá z vyřešení opatrovnictví u dětí, rozdělení majetku a vyřešení bydlení.<sup>42</sup>

Pracovníci, kteří pracují s obětí, by jí měli vyslechnout s porozuměním, nesnažit donutit jí k rozhodnutí, protože ona sama se musí rozhodnout, jestli bude i nadále snášet agresi. V případě, že nechce svoji situaci řešit, by měl pracovník zdůraznit život a zdraví oběti a jejích dětí, pomoc klientovi vyznat se v situaci, hledat společné řešení, dávat malé úkoly a podpořit aktivitu klienta. V případě, že došlo k fyzickému násilí, doporučit oběti, aby navštívila lékaře. V případě, že se klient rozhodne oznámit celou věc na policii, měl by být pracovník schopný poradit jakým způsobem. V každém případě by měl pracovník postupovat pomalu.<sup>43</sup>

---

<sup>41</sup> MATOUŠEK, O. aj. *Sociální práce v praxi*. Praha: 2005, s. 240-242.

<sup>42</sup> MATOUŠEK, O. aj. *Sociální práce v praxi*. Praha: 2005, s. 240-242.

<sup>43</sup> VODÁČKOVÁ, D. aj. *Krizová intervence*. Praha: 2002, s. 477.

### 2.9.2 Pomoc oběti ještě před útekem od agresora

Každá oběť domácího násilí potřebuje odbornou pomoc. Tak, aby byla schopná začít řešit svou svízelnou situaci. Cílem je pomoci oběti dostat se od agresora do bezpečí a dokázat se začlenit zpět do „normálního“ života.

V případě, že ohrožená osoba zatím žije ve vztahu, kde probíhá domácí násilí, musíme řešit několik základní věcí jako např. bezpečnostní plán nebo co si vzít při útěku od agresora.

#### Bezpečnostní plán<sup>44</sup>

Bezpečnostní plán je určen pro oběť, která:

- by se neměla nechat zavřít do takové části domu, kde nejsou okna ani žádný východ, nebo tam, kde se nacházejí nějaké možné zbraně (kuchyň, koupelna). Měla by se držet dál od míst, kde jsou umístěny pušky, sekery, řetězy...
- by si měla zapamatovat důležitá telefonní čísla, jako je krizová linka, policie, místní azylový dům, neukládat tato čísla však do paměti telefonu, aby je neobjevil agresor. Je třeba naučit děti používat telefon tak, aby zavolaly policii, sousedy či někoho jiného na pomoc.
- by se měla svěřit nejbližším přátelům nebo příbuzným, kterým důvěřuje, aby si vytvořila velmi důležitou podpůrnou síť, ze které může přijít pomoc.
- by měla vymyslet důvody, kvůli kterým by mohla odejít z bytu, aby to násilníka ještě více neprovokovalo. Když už se dostane ven, neměla by se zastavovat, než dojde k telefonu. Pak musí zavolat policii nebo někoho, komu důvěřuje.
- se musí rozhodnout, kam půjde, když se dostane ven, zjistit místa, kde mají otevřeno nepřetržitě, jako policie, hasičská stanice a nemocnice. Tam je dobré jít, protože tam mohou oběti pomoci ihned a ochránit ji. Měla by se zeptat blízkého souseda, zda k němu může v případě nouze kdykoliv přijít.
- by měla promyslet, jak se dostane do bezpečí.- zda jezdí v místě bydliště veřejná doprava i v noci. Zda stihne dojít tam, kam potřebuje dřív, než ji agresor dostihne. Zjistit, jestli je auto pojízdné...

---

<sup>44</sup> MATOUŠEK, O. aj. *Sociální práce v praxi*. Praha: 2005, s. 246-247.



- by si měla sbalit pohotovostní tašku s penězi, oblečením na výměnu a důležitými dokumenty, dále si uschovat drobné peníze na telefon, klíče od auta a od domu a peníze na taxi. Vše by mělo být uschováno mimo dům, někde, kam se oběť může rychle dostat.

Je dobré domluvit se s přáteli na heslu, které bude znamenat, že jí hrozí nebezpečí a přátelé přivolají policii. Pokud je oběť z venkova a policie je hodiny vzdálená, je ještě důležitější být ve spojení s pomocnou sítí a spolu s ní vyvinout bezpečnostní plán.

Když je oběť nepohyblivá nebo v důchodovém věku - když od násilí nemůže utéci, měla by přemýšlet, která místnost v domě je nejbezpečnější. Kde se může zamknout a zatelefonovat nebo zavolat z okna o pomoc.

Utíkat s dětmi je komplikovanější. Pokud je oběť nemůže vzít při útěku s sebou, měla by se pro ně vrátit co nejdříve s policistou, aby jim agresor neublížil nebo jich nevyužil jako rukojmí. Také je dobré zahrnout je do únikového plánu a nacvičit jej s nimi.

#### **Doklady, které je dobré vzít s sebou při útěku:**

Rodné listy, občanský průkaz, kartičky pojišťovny, řidičský průkaz a technický průkaz od auta, pasy a imigrační dokumenty, záznamy o školní docházce dětí, lékařské předpisy, lékařské záznamy, policejní záznamy a jiné důkazy o domácím násilí, bankovní karty, kreditní karty, v neposlední řadě adresář s telefonními čísly...<sup>45</sup>

### **2.9.3 Faktory, které brzdí odchod ženy od agresora<sup>46</sup>**

Existuje několik faktorů, které zamezují odchodu ženy od agresora. V případě domácího násilí se jedná o objektivní, ale i subjektivní důvody.

#### **Výhružky při odchodu**

Mnoho agresorů vyhrožuje ženě při odchodu. Když žena agresora opustí, a zase se vrátí, tak se příště ženě odchází ještě hůře. Agresor často ženě vyhrožuje odebráním nebo ublížením dítěti.

---

<sup>45</sup> MATOUŠEK, O. aj. *Sociální práce v praxi*. Praha: 2005, s.246-247.

<sup>46</sup> CONWAYOVÁ, H.L. *Domácí násilí*. Praha: 2007, s.61- 74.

## **Láska k partnerovi**

Ženy zůstávají ve vztahu plném násilí, protože svého muže milují. Agresor může být dobrý otec, nebo může být agresivní jen v opilosti.

## **Církev a rodina**

Některé ženy jsou velice konzervativní, a tak silně nábožensky založené, že setrvávají v manželství, i když je v něm přítomno násilí.

## **Starost o děti**

Ženy se rozhodují zůstat ve vztahu kvůli dětem. Někteří muži se chovají agresivně ke své ženě, k dětem se mohou projevovat jako vzorní otcové. Matka se může i bát ztráty kontaktů svých dětí, jako je např. ztráta školy, kamarádů, spolužáků, ale i odborných lékařů. Dalším problémem při odchodu ženy od muže je strach ze ztráty dětí při rozhodování o úpravě poměrů k nezletilým dětem. Neinformovaná žena může mít obavy, aby nebyly její děti umístěny do ústavní péče nebo svěřeny do péče otce. Agresor jí může vyhrožovat i fyzickým násilím na dětech.

## **Sebeobviňování**

Žena může obviňovat sama sebe za problémy ve vztahu. Oběť může věřit, že v případě opuštění muže, selhává ona. Protože nechce zklamat, tak ve vztahu zůstává. Žena se může obávat obvinění, že si nedokázala vztah udržet. Toto obvinění čeká od svých blízkých (rodiny), ale i od sousedů...

## **Finanční závislost**

Ženy jsou často na agresorovi finančně závislé. Může to být i záměrem agresora. Např. může zakázat ženě pracovat (viz. ekonomické týrání). Žena si rozmýšlí, zda a jak uživí sebe i své děti, pokud manžela opustí. V případě odchodu v rychlosti, z hodiny na hodinu, si sebou žena může vzít těžko hmotný majetek.

## **Ztráta komunity a imigrační zákony**

Ženy mohou být součástí komunity, ve které je opuštění manžela považováno za ostudu, nebo může být až trestné. Společenství může dokonce tlačit na ženu a chtít po ní, aby u manžela zůstala a zachovala tím dobré jméno rodiny. Imigrantky mohou mít problém s jazykem, ale i s gramotností.

## **Ztráta domova**

Opustit domov je velký krok, žena může mít pocit, že nemá kam jít. Nemůže se například obrátit na vlastní rodinu a na své přátele. Oni o týrání většinou nic nevědí a žena se stydí. V každém případě, při opuštění domova, žena přihlíží k potřebám svých dětí.

## **Shromažďování informací**

Některé ženy mohou být týrány i několik let, než se rozhodnou odejít. Oddalují svůj odchod z praktických důvodů, jako je např. studium dítěte. Také shromažďují informace, jak právní, kam se obrátit o pomoc, tak i informace o sociálních službách, které jsou nabízeny obětem domácího násilí.

Je pouze na ženě, kdy se rozhodne odejít. Je to tedy pouze její volba. Někdy jsou ženy týrané i léta, než se k danému kroku rozhodnou. Přitom ta pomyslná poslední kapka se nemusí lišit od jiného „běžného“ útoku.

### **2.9.4 Bezpečnostní plán po odchodu ženy**

Oběť by měla být seznámena s tím, že proces odpoutání se od agresora bude dlouhodobý a mohou se vyskytnout momenty, kdy se bude cítit oslabená, vyčerpaná, může mít pocity osamění. V takové situaci je možné, že se žena rozhodne k partnerovi vrátit. Z tohoto důvodu by ženy měly mít u sebe kontakt na specializované porady, kde mohou své obavy ventilovat a poradit se. Snad se jim podaří najít řešení, které je pro ně v daném okamžiku nejbezpečnější.

Po odchodu od partnera by oběť měla minimalizovat kontakt s agresorem (jak telefonický tak i osobní). Nescházet se s ním na osamělých místech, bez třetí osoby. Pokud jí agresor pronásleduje nebo jí vyhrožuje, měla by kontaktovat Policii ČR. Učinit právní kroky

ke zvýšení svého bezpečí. V případě, že ji stále pronásleduje, měla by změnit své tel. číslo.<sup>47</sup>

### **2.9.5 Zajištění bezpečí na pracovišti**

Pro agresora většinou odchodem oběti nic nekončí, protože může mít snahu dál oběť kontaktovat nebo jí i nadále vyhrožovat. V případě, kdy dochází po odchodu k pronásledování, se tak nejčastěji děje na pracovišti. Zde nejčastěji dochází k verbálním či fyzickým útokům. Prvním krokem pro zabezpečení oběti domácího násilí na pracovišti je oznámení celé věci svým kolegům nebo nadřízeným.

Pro zajištění bezpečí na pracovišti může oběť požádat kolegy, aby jí informovali v případě, že pachatele uvidí pohybovat se blízko zaměstnání nebo na pracovišti. Je-li toto možné zajistit na vrátnici, aby pachatel nebyl vpuštěn do budovy. Neodcházet z práce sama. Požádat o doprovod. Měnit cestu z práce.<sup>48</sup>

### **2.9.6 Zajištění bezpečí pro děti**

Děti jsou doopravdy velice často přítomny násilí rodičů, z tohoto důvodu je potřeba myslet i na jejich bezpečí. V případě, když je vydáno nějaké soudní rozhodnutí, které se týká nezletilých dětí, je nutné předat je vedení školy. Nejčastěji se jedná o předběžné rozhodnutí, které upravuje, kdo o děti bude nadále pečovat. Informovat vedení školy o osobách, které jsou nezletilými dětmi oprávněny vyzvedávat. Poučit děti, aby nechodily ze školy samy, neodcházely s cizími lidmi. Poučit děti o tom, na koho se mají obrátit v případě, když se budou cítit ohrožené.<sup>49</sup>

## **2.10 Instituce poskytující pomoc**

Struktura psychosociální sítě je tvořena mnoha subjekty, které poskytují sociální služby. Jejich zřizovatelem může být stát, církev, ale také může jít o neziskovou nebo soukromou organizaci.

---

<sup>47</sup> MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ, B., POKORNÁ, D., TOUFAROVÁ, M. *Partnerské násilí*. Praha: 2008, s.64.

<sup>48</sup> MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ, B., POKORNÁ, D., TOUFAROVÁ, M. *Partnerské násilí*. Praha: 2008, s.65.

<sup>49</sup> MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ, B., POKORNÁ, D., TOUFAROVÁ, M. *Partnerské násilí*. Praha: 2008, s.65.

Když budeme mluvit o resortním pojetí sociálních služeb, poté jsou tyto služby součástí státního systému sociálního zabezpečení. V kterém je zahrnuta státní sociální podpora a sociální pomoc. Sociální podpora je určena rodinám s nezaopatřenými dětmi a sociální pomoc mimo služby zahrnuje i finanční a věcné dávky, poskytované lidem, kteří se ocitli ve stavu hmotné nouze.

Podle Matouška „Sociální služby chrání občana tím, že v jeho prospěch něco konají. poskytují je instituce veřejnoprávní nebo soukromoprávní. I v druhém případě je však stát –jako garant dodržování základních lidských práv-povinen formou periodického prověřování činnosti těchto subjektů a přidělování licencí zaručit občanům, že tyto instituce budou vykonávat to, k čemu se zavázaly.“<sup>50</sup>

### **2.10.1 Policie ČR**

Policie České republiky poskytne v rozsahu své působnosti pomoc každému, kdo se na ni obrátí. Podle zákona 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v platném znění je na Policii ČR provést v případě domácího násilí rozhodnutí o vykazání ze společného obydlí a zákazu vstupu do něj. Další z pravomocí Policie ČR je přijmout trestní oznámení na pachatele a je jedno, zda ho podá oběť, svědek apod., a to ústně nebo písemně.

#### **Pomoc policie při domácím násilí<sup>51</sup>**

Policie většinou zakročuje na objednávku, to znamená, že je přivolána obětí nebo svědkem domácího násilí. Bezprostředním úkolem je uklidnit nebo izolovat agresora a urovnat napjatou nebo nebezpečnou situaci.

Obtížnost policejního jednání v situacích domácího násilí spočívá ve vstupu na neznámou půdu a nemožnosti odhadnout závažnost situace. Z těchto příčin vzniklo několik doporučení, jak se chovat při domácím násilí. Za důležité se pokládá jednání s volajícím a získání co nejvíce informací. Také je zde nutná osobní mentální příprava, rozdělení rolí mezi policisty apod. Obecně lze předpokládat následující pocity a očekávání.

---

<sup>50</sup> MATOUŠEK, O. *Sociální služba*. Praha: 2007, s. 11.

<sup>51</sup> ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: 2000, s.177.

## **Psychologické důsledky vstupu policie do děje<sup>52</sup>**

Pocit ulehčení , oběť si myslí, že policisté zakročí a vyřeší situaci.

Pocit uklidnění, přišla pomoc, autorita, která zakročí a urovná konflikt.

Pocit osvobození, oběť doufá, že bude agresor zatčen, uvězněn.

Pocit strachu, agresor se bojí trestu, zatčení a postihu.

Pocit ohrožení, oběť si přeje, aby policie odešla do něčeho se nepletla.

### **2.10.2 Městská policie**

Městská policie stejně jako Policie ČR musí poskytnout pomoc každému, kdo se na ni obrátí. Městská policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku, přispívá k ochraně bezpečnosti majetku a osob a dohlíží nad dodržováním pravidel občanského soužití. Z tohoto důvodu se často vyskytuje u domácího násilí. Pokud vznikne obava, že je ohrožen život nebo zdraví osoby, nebo hrozí-li větší škoda na majetku jsou oprávněni otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor. V jiných případech je ke vstupu do bytu nutný souhlas alespoň jedné osoby žijící v domácnosti.

### **2.10.3 Přestupková komise**

Orgán přestupkové komise, protože domácí násilí „mírnějšího charakteru“ se nejčastěji řeší zde. Oznámení o přestupcích na obecní úřad podává policie, avšak může tak učinit kterýkoli občan. Na pracovníky přestupkových oddělení se občané rovněž mohou obracet se žádostí o radu či pomoc, jak v konkrétních případech postupovat. Pracovníci přestupkové komise provedou šetření případu, a prokáže-li se pachateli vina, je mu uložena pokuta. Přestupky mezi osobami blízkými (manželé, rodiče, děti apod.) jsou tzv. „návrhové přestupky“, které lze projednat jen na návrh poškozené osoby.

### **2.10.4 Orgány sociálně právní ochrany dětí**

Orgány sociálně právní ochrany dětí se řídí zákonem č.359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí a poskytují pomoc dětem v různých sociálních situacích, které ohrožují jejich

---

<sup>52</sup> ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: 2000, s.177.

život a příznivý vývoj. K těmto situacím patří nejen případy týrání a zneužívání dětí, ale i stav, kdy je dítě svědkem násilí mezi svými rodiči. V ČR zabezpečují sociálně právní ochranu dětí úřady městských obvodů či městských úřadů a magistráty statutárních měst. Každý, kdo je obeznámen s případem dítěte strádajícího v důsledku trestného činu či přestupku, by měl informovat sociální pracovníky místně příslušného úřadu (telefonicky, písemně, osobně). Oznamující osoby jsou chráněny anonymitou! Sociální pracovníci jsou povinni na každé oznámení reagovat, zjistit závažnost situace a po vyhodnocení přijmout opatření k ochraně dětí. Orgány sociálně právní ochrany dětí poskytnou obětem (i dalším zúčastněným osobám) rady a informace ve věcech právních (péče o děti, rozvod, sociální dávky, trestní oznámení...)

Podle povahy případu vstoupí sociální pracovnice v jednání s dalšími institucemi (policie, soudy aj.), mohou obětem poskytnout doprovod k jednání, zprostředkovat obětem ubytování v azylovém domě a zajistit ozdravný pobyt pro dítě.

#### **2.10.5 Poradny**

Mezi poradny jsou zahrnuty občanské porady, manželské poradny a poradenská centra.

Všechny jmenované instituce poskytují služby podle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách. Pomáhají klientům najít řešení s problémy s bydlením, v rodině a mezilidských vztazích, majetkových vztazích. Pomáhají oběti v orientaci v pracovním právu, dávkách státní sociální pomoci a sociální péče. Nabízejí konzultace v životní tísni, poradenství kam a na koho se obrátit, sociálně-terapeutickou činnost, terapeutickou pomoc při osobních problémech... Tyto služby bývají poskytovány zdarma.

#### **2.10.6 Intervenční centra**

Dle zákona č. 108/2006, o sociálních službách, byla zřízena Intervenční centra, která působí na úrovni krajů. Jejich úkolem je poskytovat sociální, psychologickou a právní pomoc konkrétním osobám, které jsou ohroženy domácím násilím.

Osobě ohrožené násilným chováním je nabídnuta pomoc nejpozději do 48 hodin od doručení opisu tohoto rozhodnutí intervenčnímu centru.

Pomoc intervenčního centra může být poskytnuta rovněž na základě žádosti osoby ohrožené násilným chováním nebo jiné osoby obývající s ní společné obydlí, ale i bez

takového podnětu, a to bezodkladně poté, co se intervenční centrum o ohrožení osoby násilným chováním dozví. Sociální služby v intervenčním centru jsou poskytovány jako služby ambulantní, terénní nebo pobytové. Kromě toho mají plnit i informační a koordinační roli ve vztazích mezi orgány sociálně-právní ochrany dětí, zdravotnickými zařízeními, policií a soudy.<sup>53</sup>

Pracovníci intervenčních center vytvářejí ve spolupráci s jinými institucemi také preventivní programy.

### **2.10.7 Azylové domy**

Azylové domy pro ženy poskytují komplex služeb ženám, které se ocitly v krizi, bez přístřeší nebo jsou ohroženy násilím. Nabízejí dočasné útočiště. Cílem je napomoci ženám samostatně řešit nepříznivou životní situaci a stát se nezávislými. V průběhu pobytu se o klientky stará po odborné stránce sociální pracovnice. Vede s nimi poradenskou činnost, směřuje je na úřady a další instituce, které mají souvislost s řešením jejich celkové situace.

Některé azylové domy jsou pouze pro ženy, některé jsou pro ženy a matky s dětmi. Existují azylové domy s utajenou adresou, které zajišťují ještě větší bezpečí klientkám. Ale existují i azylové domy, v kterých není možné ubytovat matku, která utíká před domácím úsilím, protože takovéto zařízení není vybaveno proti potencionálním útokům agresora. Většina azylových domů je pod záštitou křesťanských organizací.

### **2.10.8 Krizová centra<sup>54</sup>**

Krizová centra obvykle nabízejí komplexní péči o člověka v obtížných životních situacích, které ohrožují jeho psychické zdraví. V centru je možná konzultace s psychiatrem nebo psychologem, krátkodobá podpůrná psychoterapie a krátkodobý pobyt na lůžkovém oddělení k překlenutí krizového období. Veškerá péče je plně hrazena ze zdravotního pojištění.

---

<sup>53</sup> §60a Zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

<sup>54</sup> <http://www.csspraha.cz/krizove-centrum-riaps.html> ze dne 10.11.2008



### **2.10.9 Linky důvěry<sup>55</sup>**

Linky důvěry jsou specializované telefonické služby, které jsou v tomto případě určeny pro osoby ohrožené domácím násilím. nejčastěji jsou provozovány nepřetržitě. Při telefonickém kontaktu je respektována anonymita volajícího. Linky důvěry poskytují okamžitou odbornou psychologickou, právní, organizační a morální podporu, pomáhají orientovat se v aktuální situaci...

---

<sup>55</sup> [http://www.donalinka.cz/redaction.php?action=showRedaction&id\\_categoryNode=348](http://www.donalinka.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=348) ze dne 10.11.2008

### **3 Analýza psychosociální pomoci Středočeského kraje**

Hlavním cílem práce je zmapovat problematiku domácího násilí a služeb, které jsou obětem domácího násilí ve Středočeském kraji nabízeny.

V této kapitole bude nejdříve uvedena statistika domácího násilí, která znázorňuje „palčivost“ dané problematiky.

Poté dvě kasuistiky přímo z praxe, které mají názorně představit, jak funguje systém psychosociální pomoci ve Středočeském kraji.

V další části bude popsána činnost zařízení, které jsou určeny pro oběti domácího násilí. Následně bude zpracován stručný adresář těchto institucí. Součástí této kapitoly je i mapa, která znázorňuje rozmístění poskytovatelů služeb ve Středočeském kraji.

Další část je vytvořena jako řízený rozhovor s pracovníci intervenčního centra.

Poslední část je interpretací získaných dat.

#### **Charakteristika Středočeského kraje**

Středočeský kraj leží uprostřed Čech. Velikostí, počtem obcí i obyvatel patří mezi největší kraje České republiky. Jeho rozloha je 11 014 km<sup>2</sup> a má okolo 1 154 000 obyvatel. Středočeský kraj je tvořen 12 regiony (bývalými okresy), které jsou Benešov, Beroun, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav, Nymburk, Praha-východ, Praha-západ, Příbram, Rakovník.

Nejlidnatějším okresem Středočeského kraje je okres Kladno (přes 150 000 obyvatel). V okresech Mladá Boleslav, Praha-východ a Příbram žije přes 100 000 obyvatel. Naopak populačně nejmenším je okres Rakovník (s asi 54 000 obyvateli).

Hustota zalidnění je nejvyšší v okresech Kladno, Praha-východ, Praha-západ a Mělník, kde dosáhla hodnoty přes 130 obyvatel na km<sup>2</sup>. Všechny tyto okresy mají intenzivní sociálně-ekonomické vazby na Prahu a do jisté míry tvoří metropolitní zázemí hlavního města. Naopak nejnižší hustota zalidnění je v okresech Rakovník, Benešov a Příbram, kde hustota zalidnění nepřesahuje 71 obyvatel na km<sup>2</sup>, což je dáno hlavně hornatým a zalesněným charakterem těchto oblastí.<sup>56</sup>

---

<sup>56</sup> [http://cs.wikipedia.org/wiki/St%C5%99edo%C4%8Desk%C3%BD\\_kraj](http://cs.wikipedia.org/wiki/St%C5%99edo%C4%8Desk%C3%BD_kraj) ze dne 16.11.2008

## **Stanovené předpoklady**

Lze předpokládat, že Středočeský kraj poskytuje dostatek služeb pro oběti domácího násilí.

Lze předpokládat, služby poskytované obětem domácího násilí jsou dostupné pro každého klienta z celého Středočeského kraje.

## **Použité metody:**

- kasuistika zaměřená na problematiku domácího násilí. Měla za úkol přiblížit činnost policie, justice a intervenčního centra v rámci vykazání.
- sběr dat, (práce s informačními zdroji), který sloužil v rámci vytvoření adresáře služeb Středočeského kraje.
- řízený rozhovor s pracovníci Intervenčního centra. Cíl rozhovoru bylo popsání současné situace v rámci sociálních služeb poskytovaných pro oběti domácího násilí. Byly použity pouze otevřené otázky.

## **3.1 Výskyt domácího násilí v ČR<sup>57</sup>**

V České republice bylo v období od 1.1. – 30.6. 2008 prostřednictvím patnácti intervenčních center celkem evidováno 343 rozhodnutí Policie ČR na základě zákona č. 135/2006 Sb., o vykazání nebo zákazu vstupu násilné osoby do společného obydlí. Ve stejném období roku 2007 bylo evidováno 483 případů, tj. o 140 více. Oproti roku 2007 tedy můžeme hovořit o poklesu případů o 29 %.

Nárůst byl zaznamenán v případech opakovaného vykazání/zákazu vstupu ve stejných domácnostech. Došlo k němu za sledované období v 38 případech (tj. v 11 %). V prvních měsících aplikační praxe, tj. v roce 2007, to bylo jen v 4,3 %. Tak, jak poroste počet vykazání, bude se rozšiřovat pravděpodobnost opakované intervence ve větším počtu domácností.

V případech domácího násilí spojených s vykazáním bylo v 1. pololetí 2008 vykázanou násilnou osobou z hlediska pohlaví 338 mužů a 7 žen. Z hlediska vztahu mezi násilnou a ohroženou osobou je dominantní vztah:

---

<sup>57</sup> <http://www.domacinasili.cz/cz/redakce/statistiky/analyza-dat---1.-pololeti-roku-2008-vykazani-/zakaz-vstupu-v-cr/r140> ze dne 5.11.2008

- manželský – 150 případů (44 %, v 1. pololetí roku 2007 - 54 %)
- druh/družka - 93 případů (27 %, v roce 2007 - 22 %)
- mezigenerační - 64 případů (18,6 %, v roce 2007 - 16 %)
- rozvedení manželé – 30 případů (9 %, v roce 2007 - 4 %).

Ve Středočeském kraji došlo za období 1. pololetí roku 2008 k vykazání u 36 případů domácího násilí. Analýza dat za 1. pololetí roku 2008: vykazání / zákaz vstupu v ČR. Viz příloha č. 3.

### **3.2 Kasuistiky**

Kasuistiky jsou zaměřeny na období vykazání agresora ze společné domácnosti. Protože v tomto období je oběť nejzranitelnější a nejvíce přístupna k využití nabízené pomoci. Dále je v kasuistikách popsán vstup Intervenčního centra jako koordinátora poskytování služeb. Také zde je patrný postup policie, justice a poskytovatelů sociálních služeb.

#### **3.2.1 Kasuistika č. 1**

Oběť: žena ve věku 26 let, rozvedená

Agresor: muž ve věku 36 let, rozvedený

Děti: 1. dcera, věk 7 let

2. dcera, věk 5 let

3. syn, věk 2 roky

Žena byla za svého manžela vdaná od roku 2001, v roce 2005 požádala o úpravu vztahů k nezl. dcerám, protože mezi ní a manželem docházelo k rozporům. Ve stejném roce se obrátila na pracovnice sociálně-právní ochranu dětí a uvedla, že manžel často požívá alkoholické nápoje a nepřispívá jí na výživu dcer. Na starší dceři se vztahy v rodině již začaly projevovat a to tím způsobem, že se začala pomočovat a projevovala úzkost ve vztahu k otci. Matce bylo doporučeno, aby s dcerou navštívila dětskou psychiatricku, kam matka s dcerou docházela. Matce také bylo nabídnuto ubytování v azylovém domě, který je vzdálen od jejího bydliště asi 40 km.

Manželství rodičů bylo v roce 2006 rozvedeno, ale otec se od rodiny neodstěhoval a s matkou začal znovu intimně žít. Z jejich vztahu se narodil syn. Po narození syna, se znovu objevila nedorozumění mezi matkou a otcem. Z tohoto důvodu matka požádala o úpravu poměrů k nezl. synovi. Otec se po celou dobu z domácnosti neodstěhoval, argumentovat tím, že je byt psaný na oba rodiče. Otec bydlel v jedné místnosti a matka se s dětmi zdržovala v dalších dvou místnostech s tím, že kuchyň měli společnou.

Na začátku roku 2008 se situace pro matku stala neúnosnou, protože otec začal jí i jejím dětem vyhrožovat zabitím, slovně vulgárně jí urážel. Matka požádala o pomoc Policii ČR, a ta rozhodla o vykazání (dne 8.1.2008).

Oddělení sociálně-právní ochrana dětí obdržela opis vykazání hned druhý den. Dne 14.1.2008 se sociálními pracovníci zkontaktovala policistka z obvodního oddělení Policie ČR, s tím, že k matce jezdí a kontrolují, zda se u ní neobjevil její manžel, ale matka si dodneška nepodala návrh na předběžné opatření podle §76, o.s.ř. Požádali pracovníci, aby k matce dojezdy a pomohly jí se sepsáním návrhu.

Pracovnice téhož dne navštívily a hovořily s ní, jak má sepsat návrh na předběžné opatření. Dále jí doporučily znovu začít navštěvovat s nezl. dětmi dětskou psychiatricku. A předaly kontakty na azylový dům.

Matka sdělila, že ji z Intervenčního centra sice kontaktovali, ale sdělili jí, že v případě, kdy bude potřebovat pomoc (právní nebo se s sepsáním předběžného opatření), tak ať k nim dojezdy. Na jejich návrh jim matka sdělila, že nemůže přijet, protože je to pro ni dlouhá cesta (cca 3 hodiny, vlakem+autobusem) a má malé dítě.

Sociální pracovníci z oddělení sociálně právní ochrany dětí matce doporučily, ať se spojí s advokátní kanceláří, aby došlo k řešení bytové situace rodiny. Kontakty jí druhý den poslaly.

Předběžným opatřením byla doba vykazání prodloužena o jeden měsíc. Pracovnice sociálně-právní ochrany dětí i nadále celou situaci monitorovaly a rodinu navštěvovaly. Otec se matce vyhýbal, ale o děti zájem i nadále projevoval.

Než skončilo období určené v usnesení o předběžném opatření si otec od matky (v její nepřítomnosti) odstěhoval věci a ani po uplynutí předběžného opatření se s matkou nestýkal. Styk s nezl. dětmi probíhal tím způsobem, že se otec přímo kontaktoval s nejstarší dcerou.

### 3.2.2 Kasuistika č. 2

Obět: žena ve věku 35 let, vdaná

Agresor: muž (manžel) ve věku, 36 let, ženatý

Děti: 1. dcera, věk 17 let

2. dcera, věk 9 let

Žena byla za svého muže vdaná od roku 1998, celou dobu matka prezentovala své manželství jako spořádané a harmonické. Až v únoru 2008 matka oznámila, že ji otec nezl. děti opakovaně psychicky týrá (nadáváním, neposkytováním finančních prostředků, zakazováním vyhledat si práci, kontaktovat přátele...a fyzicky, údery dlaní a pěstí, kopáním). Matka také uvedla, že byla nucena k pohlavnímu styku s agresorem. U matky došlo ke zhroucení z vyčerpání a byla nucena vyhledat lékařskou péči, kde se ošetřujícím lékaři svěřila. Ten jí doporučil vše oznámit na Policii ČR.

Důvod, proč o celé věci nehovořila dříve, byl její extrémní strach z manžela. Žena nechtěla, aby vyšla pravda najevo a styděla se.

K vykázání agresora z rodiny došlo dne 2.2.2008 ve večerních hodinách, muž musel odevzdat klíče od bytu, domu a společných prostor. S tím, že oddělení sociálně-právní ochrany dětí o tom byl informován dne 4.2.2008. Matka se také okamžitě s pracovníci oddělení sociálně-právní ochrany dětí zkontaktovala a sdělila, že jí z Intervenčního centra Rakovník nikdo nevolal a že neví co má dělat.

Sociální pracovnice se na intervenční centrum obrátily, popsaly jim situaci, bylo jim řečeno, že se pokouší s matkou kontaktovat, ale nemají na telefonní kontakt. Z tohoto důvodu byla telefonní čísla předána

Dne 11.2.2008 matka opětovně navštívila oddělení sociálně-právní ochrany dětí s tím, že jí z intervenčního centra zatím nic nepřišlo, a že potřebuje pomoci v sepsání předběžného opatření a úpravy výhovy a výživy k nezl. dětem, popřípadě i návrhu na rozvod.

Znovu se pracovnice sociálně-právní ochrany dětí obrátily na intervenční centrum, kde jim oznámili, že se s matkou kontaktovali a ta jim sdělila, že si návrh na předběžné opatření sepíše sama, nebo že přijde na oddělení sociálně-právní ochrany dětí.

Matka nevěděla jakým způsobem má sepsat svůj návrh, z tohoto důvodu matce pracovnice z oddělení sociálně právní ochrany dětí se sepsáním návrhu pomohly. Spolu s tímto návrhem byl sepsán i návrh na úpravu poměrů k nezletilým dětem, návrh na rozvod jí poté sepsala její právní zástupkyně.

Usnesením okresního soudu bylo matce vyhověno a odpůrci uloženo dočasně opustit byt a nevstupovat do bytu a nebytových prostor v domě, dále mu bylo zakázáno se stýkat s navrhovatelkou a kontaktovat ji. To celé po dobu jednoho měsíce od uplynutí doby vykazání. Matka v předběžném opatření také žádala o zákaz styku otce s dětmi, ale v tomto případě jí nebylo vyhověno. Jako důvod bylo uvedeno, že odpůrce napadal pouze matku nikoliv její dcery.

Ve věci spáchání trestního činu- znásilnění a týrání osoby žijící ve společné domácnosti zahájila služba kriminální policie a vyšetřování trestní stíhání.

Matka si zaplatila svoji advokátku, která hájila její zájmy jak v opatrovnickém řízení tak i v řízení o rozvodu.

Proto, aby manžel souhlasil s rozvodem, matka popřela u služby kriminální policie a vyšetřování veškerá svá tvrzení o domácím násilí a o znásilnění, kterého se měl dopustit její manžel. Manželství bylo do půl roku rozvedeno.

### **3.3 Služby poskytované obětem domácího násilí ve Středočeském kraji**

#### **3.3.1 Telefonní krizová pomoc<sup>58</sup>**

Telefonní krizovou pomoc poskytují linky důvěry. K přednostem této služby patří snadná dostupnost (linku důvěry je možné kontaktovat v okamžiku, kdy je to nejvhodnější - není nutné se objednávat). Dále jejich anonymita, odborná způsobilost a provázanost s dalšími službami.

Linky důvěry nabízejí anonymní telefonický kontakt za účelem rozhovoru o aktuálních problémech neodkladného nebo naléhavého charakteru. Kromě pomoci při zvládání různých krizových stavů poskytují také informace o službách a kontaktech vhodných navazujících zařízení.

---

<sup>58</sup> [http://www.krizovaintervence.cz/linky\\_01.php](http://www.krizovaintervence.cz/linky_01.php) ze dne 5.11.2008

Ve Středočeském kraji přímo neexistuje telefonická linka důvěry pro oběti domácího násilí. Z tohoto důvodu jsou uvedeny alespoň nejznámější linky důvěry, které jsou přímo obětem určeny.

### **DONA linka**

Pracovníci DONA linky jsou ochotni volajícího vyslechnout a pomoci mu orientovat se v aktuální situaci. Nabízejí porozumění a důvěru, pomáhají volajícímu odstranit pocity viny a znovu nalézt sebedůvěru, motivují k aktivnímu řešení situace. Dále pomáhají volajícímu promyslet individuální bezpečnostní plán a nabízejí důležité informace o sociálně právních a trestně právních opatřeních...Podle statistickým údajů bylo v roce 2007 uskutečněno 2034 telefonických hovorů.

Tel: 251 511 313

[www.donalinka.cz](http://www.donalinka.cz).

### **Krizová telefonní SOS linka**

I tato linka je zaměřena přímo na pomoc týraným a osamělým ženám. Je zřízena pod záštitou centra pro týrané a osamělé ženy ROSA o.s. Krizová telefonní SOS linka je v provozu ve všední dny od 9 do 18 hodin a poskytuje krizové poradenství pro oběti domácího násilí. Od roku 1998 do konce roku 2007 na krizovou linku zavolalo 9 372 žen ohrožených domácím násilím.

Tel: 602 246 102

<http://www.rosa-os.cz>

### **Kladno Linka důvěry**

Tato linka důvěry byla založena v roce 1995, ale není přímo určena pro oběti domácího násilí. I přesto by zde měli být schopni poskytnout podporu a pomoc ženám ohroženým domácím násilím.

Tel: 312 684 444

Provoz: NONSTOP

E-mail: [ldkladno@aqa.cz](mailto:ldkladno@aqa.cz)



### **Linka důvěry v Kutné Hoře**

I tato linka se přímo nezaměřuje na pomoc obětem domácího násilí, ale pomáhá celé populaci.

Tel: 327 511 111

Provoz: Po - Pá 8,00 - 22,00 (včetně svátků)

Mobil: 602 874 470

E-mail: [linkaduvery@kh.cz](mailto:linkaduvery@kh.cz)

WWW: <http://www.linkaduvery.kh.cz>

### **3.3.2 Poradenská pracoviště<sup>59</sup>**

Poradny mohou mít formu internetového poradenství, ale i individuálního nebo rodinného poradenství.

#### **Občanské poradny**

Ve Středočeském kraji je několik občanských poraden, které poskytují poradenství i praktickou pomoc občanům v tíživé životní situaci, kterou nedokáží řešit vlastními silami. Usilují o to, aby občané netrpěli neznalostí svých práv a povinností, neznalostí dostupných služeb nebo neschopností vyjádřit své potřeby či hájit své oprávněné zájmy.

Základními principy občanského poradenství jsou bezplatnost, nestrannost (poradce neovlivňuje výběr řešení, pouze předkládá klientovi dostupné možnosti), nezávislost (poradna není součástí žádné jiné instituce) a důvěrnost (poradna je vázána mlčenlivostí v souvislosti s informacemi, které se dozví od klientů, ti mají dále právo vystupovat anonymně).

Občanské poradny tak slouží pro občany v nesnázích, kteří nevědí, kam se obrátit o pomoc v neustále se měnícím legislativním systému. Jejich služby nejsou omezeny regionálně, své služby poskytují všem, kdo je požádají o pomoc. Dále přispívají k efektivnějšímu fungování státní správy a samosprávy a k rozvoji sociálních služeb, neboť analyzují problémy občanů.

---

<sup>59</sup> [http://www.mpsv.cz/files/clanky/3401/SEZNAM\\_PORADEN.pdf](http://www.mpsv.cz/files/clanky/3401/SEZNAM_PORADEN.pdf) ze dne 5.11.2008

## **Poradna Rosa**

Internetovou poradnu zajišťuje na e-mailové adrese, kde pracovníci poskytují poradenství obětem domácího násilí, příbuzným a známým obětí domácího násilí, ale i odborné veřejnosti...Internetové dotazy jsou odpovídány do 24 hodin (mimo svátky a víkendy).

poradna@rosa-os.cz.

## **Občanská poradna Nymburk**

adresa: nám. Přemyslovců 14/11, 288 02 Nymburk

Tel./fax: 325 511 148

Mobil: 737 104 928

E-mail: poradna.nymburk@centrum.cz

www.opnymburk.cz

## **Občanská poradna Beroun**

adresa: Na Příkopě 211/1, 266 01 Beroun

Tel.: 311 625 206

Mobil: 604 272 576

E-mail: info@opberoun.cz

www.opberoun.cz

## **Poradny pro manželství, rodinu a mezilidské vztahy<sup>60</sup>**

Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy jsou speciální, odborná, psychologická pracoviště zaměřená na poskytování pomoci a podpory klientům při hledání řešení v obtížných životních situacích v důvěrném a neutrálním prostředí. Podpora a pomoc je směřována především k lepšímu porozumění vlastní situaci a jejímu řešení vlastními silami. Podpora a pomoc jsou zaměřeny na výchovnou a poradenskou péči rodinám, manželským párům, partnerským soužitím i lidem majícím problémy v jiných mezilidských vztazích či lidem žijícím osaměle.

---

<sup>60</sup> [http://poradna-rakovnik.cz/view.php?texty\\_id=3](http://poradna-rakovnik.cz/view.php?texty_id=3) ze dne 5.11.2008

Činnost poraden se zaměřuje zejména na manželství ohrožená rozvratem, na úpravu vzájemných vztahů rozvedených rodičů a jejich dětí, na výchovu dětí, na péči rodičů o děti zdravotně postižené i na mezigenerační vztahy v rodinách. Služby v Poradnách pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy jsou poskytovány klientům formou poradenství a psychoterapie, v nutných případech je poskytována krizová intervence, v případě potřeby jsou prováděna i speciální psychologická vyšetření jednotlivců.

**Rakovník Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy**

adresa: Žižkovo nám. 168/I, 269 01 Rakovník

313 512 657

604 50 11 44

r.poradna@quick.cz

**Benešov Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy – PhDr. Věra Tawilová**

adresa: Malé nám. 1700, 256 01 Benešov

317 724 281

tawilova@seznam.cz

**Beroun „SPONTE – poradenské a terapeutické centrum“**

adresa: Popelky Biliánové 221, 267 01 Králův Dvůr

311 636 282

311 637 615

rodina.poradna@worldonline.cz

**Kladno Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy**

adresa: J.Palacha 1643, 272 80 Kladno

312 292 346

poradna.css@post.cz

**Kolín Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy**

adresa: Školská 60, 280 02 Kolín 4

321 725 151

**Kutná Hora Rodinná poradna Kutná Hora**

adresa: U Lorce 40, 284 01 Kutná Hora

327 512 452

rpkh@cmail.cz

**Mladá Boleslav - Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy**

adresa: Masná 55, 293 01 Mladá Boleslav

362 322 915

poradna.mb@seznam.cz

**Nymburk Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy**

adresa: Velké Valy 995, 288 02 Nymburk

325 513 551

poradna.nymburk@tiscali.cz

**Příbram Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy**

adresa: Dlouhá 97, 261 01 Příbram III

318 622 571-2

poradnapb@volny.cz

**Praha východ a západ Poradna pro rodinu**

adresa: V. Huga 4, 150 00 Praha 5

257 325 638

fax 257 329 593

775 210 543

poradna.zborovska@seznam.cz

## **Poradenská centra**

Na vytvoření poradenských center pro oběti domácího násilí ve Středočeském kraji byl vytvořen projekt, který byl spolufinancován Evropským sociálním fondem, státním rozpočtem ČR a krajským rozpočtem Středočeského kraje. Středočeský kraj byl vybrán, neboť počtem trestných činů zaujímá v celkové kriminalitě místo hned za hlavním městem Prahou.

Z Národního akčního plánu sociálního začleňování (NAPSI), jehož gestorem je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR vyplývá, že s pojmem „domácí násilí“ se setkala 80% dotázaných a stejný počet osob se domníval, že okolí k tomuto jevu nesmí zůstat lhostejné. Data pochází z výzkumu Domácí násilí v ČR, který provedla agentura STEM, Bílý kruh bezpečí a Philips Morris v roce 2001. Výzkum hovoří dále o tom, že domácím násilím trpí minimálně (tedy jsou oběťmi, ať již přímými nebo nepřímými – např. děti jako svědci násilí) 16% populace starší 16ti let. Nejvíce zranitelnými osobami jsou osoby se zdravotním postižením, děti, mladí dospělí, ženy, členové etnických menšin, imigranti a senioři. Mezi seniory jsou často osamělé ženy s jediným zdrojem příjmu ve formě starobního (resp. vdovského) důchodu, dále chronicky nemocní staří lidé a osoby v ústavních zařízeních. Právě tyto osoby jsou více než jiné skupiny ohroženy násilím (zejména ze strany svých blízkých), neboť se nemohou bránit. Často se stávají také oběti trestné činnosti nenásilného charakteru – např. krádeží, podvodu na různých „předváděcích“ akcích atd. Občanská poradna Nymburk si od začátku svého působení na podzim roku 2003 vede podrobné statistiky o počtu osob, již poskytla své služby, jakož i o druzích jejich dotazu. Z analýzy dotazů za rok 2005 a polovinu roku 2006 vyplývá, že téměř 15% všech dotazů se týká problematiky rodiny a mezilidských vztahů. Z praxe víme, že téměř v 1/3 případů klienti (zejména ženy) uvádí násilí v partnerství, ať již psychické tak i fyzické, další hovoří o alkoholismu svých partnerů atd.<sup>61</sup>

Poradenská centra by měla zajišťovat psychologické a právní poradenství, sociálně-právní poradenství v oblasti pracovněprávní a oblasti zaměstnanosti, rodinných a mezilidských vztahů, majetkoprávních vztahů, sociálních dávek, půjček a dluhů, ochrany lidských práv...

---

<sup>61</sup> <http://www.pomocobetem.cz/index.php?page=uvod> ze dne 20.10.2008.

Aktivní pomoc při sestavování dokumentů, návrhů a podání k soudům, doprovod na jednání, k lékaři, na policii, k soudu a zprostředkování kontaktů na organizace návazné péče a dalších poradenských služeb dle potřeby klientů (např. azylové ubytování).

### **Brandýs nad Labem - Stará Boleslav**

adresa: Mariánské náměstí 1396 (budova Městského úřadu), 250 00 Brandýs nad Labem - Stará Boleslav

Tel.: 775 561 845 nebo 775 561 846

### **Kolín**

adresa: Zahradní 26, 280 02 Kolín

Tel.: 775 561 845

### **Mníšek pod Brdy**

adresa: Skalecká 124, 252 10 Mníšek pod Brdy

Tel.: 775 561 848

### **Hořovice**

adresa: 9. května 185, 268 01 Hořovice

Tel.: 775 561 847 nebo 775 561 848

### **Milovice**

adresa: Milovice, Dukelská 347, 289 23 Milovice

Tel.: 775 561 846

## **Neratovice**

adresa: Neratovice, Mládežnická 984 (Dům dětí a mládeže), 277 11 Neratovice  
Tel.: 775 561 84762

### **3.3.3 Azylové domy<sup>63</sup>**

Hlavní činností je poskytování přechodného ubytování ženám nebo matkám s nezletilými dětmi v těžké životní situaci, kterou nejsou schopny řešit vlastními silami. Podpora matek je individuálně zaměřena na cílový stav, kdy je klientka schopna samostatně řešit své problémy a její závislost na sociální pomoci je minimální. Dílčími směry je zlepšení psychické situace matky a dětí, zlepšení vztahů mezi matkou a dítětem, zkvalitnění rodičovských kompetencí, dosažení samostatnosti v jednání s úřady, rozšíření spektra informovanosti a získání praktických dovedností důležitých pro uplatnění na trhu práce.

#### **Azylový dům Berounka, Beroun**

adresa: Bezručova 928, Beroun-Město, 266 01 Beroun 1

#### **Azylový dům sv. Gerarda pro matky s dětmi, Brandýs nad Labem**

adresa: Na prádle 192/2, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, 250 01 Brandýs nad Labem  
Tel.: 326 907 824  
e-mail: brandys@charita-adopce.cz

#### **Azylový dům Kladno, o.p.s.**

Své služby v objektu nabízí také Poradna pro oběti domácího násilí.

adresa: Josefa Hory 1971, 272 01 Kladno

Tel.: 312 247 016 (24hodin), 312 245 213

e-mail: azylovydumkladno@seznam.cz

www.azylovydumkladno.wz.cz

---

<sup>62</sup> <http://www.pomocobetem.cz/index.php?page=kontakt> ze dne 5.11.2008

<sup>63</sup> <http://www.azylovedomy.cz/adresar.php> ze dne 5.11.2008

**Azylový dům, Kralupy nad Vltavou**

adresa: Pražská 73, Minice, 278 01 Kralupy nad Vltavou 1

Tel.: 315 721 303

<http://www.dpckralupy.cz>

**Přístav - azylový dům pro matky a rodiny s dětmi**

adresa: Čáslavská 28, Karlov, 284 01 Kutná Hora 1

Tel.: 327313110,327315717

email: [pristav.charita@kh.cz](mailto:pristav.charita@kh.cz)

**Azylový dům Mělník**

adresa: Na Malém Spořilově 819/4, 276 01 Mělník 1

**AD Svaté Ludmily-Centrum pro podporu sociálně slabých rodin**

adresa: Mokrovraty 139, 262 03 Nový Knín

Tel.: 311 360 311

e-mail: [azylovydumsv.ludmily@email.cz](mailto:azylovydumsv.ludmily@email.cz)

**Azylový dům města Příbram**

adresa: Na Vyhliďce 268, Příbram IV, 261 01 Příbram 1

tel.: 318 634 588

**Azylový dům Sv. rodiny pro matky s dětmi v Sedlčanech**

adresa: Primáře Kareše 432, 264 01 Sedlčany

**Azylový dům pro matky s dětmi Vlašim**

Součástí je i Dům na půl cesty pro mladé dospělé ve věku 19-26let.

adresa: Benešovská 507, 258 01 Vlašim

Tel.: 317844482



email: vlasim@diakoniecce.cz

www.vlasim.diakoniecce.cz

Azylové domy poskytují služby podle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách. Bohužel ani tento zákon a ani žádný jiný předpis neurčuje, že musí přijmout ženu, která byla obětí domácího násilí. Pro mnoho ředitelů to může být až kontraindikací k příjmu oběti domácího násilí. Většina z nich se bojí, co by mohl agresor provést v jejich zařízení, protože většina z azylových domů je otevřena návštěvám.

Přímo určené azylové domy pro oběti domácího násilí jsou tzv. skryté nebo také utajené byty nebo domy.

### **3.3.4 Intervenční centra<sup>64</sup>**

Intervenční centra poskytují odbornou sociálně právní pomoc ohroženým osobám a koordinují spolupráci mezi dalšími navazujícími službami sociální i zdravotnické záchranné sítě v regionu. IC mohou kontaktovat osoby ohrožené domácím násilím ale i osoby, které o domácím násilí vědí (sousedé, děti, přátelé...) Intervenční centra poskytují individuální psychologickou podporu, zprostředkovávají následnou lékařskou, poradenskou, psychologickou a právní pomoc. Součástí pomoci je i spolupráce a vzájemná informovanost mezi orgány sociálně-právní ochrany dětí, obcemi, orgány Policie České republiky a obecní policie, nestátními a charitativními organizacemi. IC tak plní koordinační úlohu mezi zúčastněnými institucemi při pomoci osobám ohroženým násilným chováním a vyhodnocují vzájemnou spolupráci.

Veškeré služby intervenčních center jsou poskytovány bezplatně.

#### **Intervenční centrum Rakovník**

adresa: Žižkovo náměstí 169/I, 269 01 Rakovník

Tel.: 313 502 588

www: <http://www.ic-rakovnik.cz>

---

<sup>64</sup> <http://ic-rakovnik.cz/intervencni-centra-v-cr> ze dne 5.11.2008



### 3.3.5 Mapa služeb poskytovaných obětem domácího násilí ve Středočeském kraji

zelená barva ... linka důvěry

červená barva ... poradna

modrá barva ... azylový dům

žlutá barva ... intervenční centrum

### 3.4 Rozhovor

Oslovila jsem sociální pracovníci z Intervenčního centra, zda by nebyla ochotná zodpovědět několik otázek. Metodu spolupráce jsme zvolili řízený rozhovor a to formou zaslání dotazů a jejich zodpovězení. Bohužel absolvování stáže mi nebylo dovoleno, protože je zde shromážděno velké množství osobních a citlivých údajů. Celý rozhovor je součástí příloh. Viz příloha č. 4.

Dle sdělení pracovníce intervenčního centra jsou obeznámeni s faktem, že někteří klienti mají problémy s dojížděním do sídla intervenčního centra v Rakovníku, protože je to pro ně daleko. V takovém případě se obracejí na pomocnou síť v rámci interdisciplinární spolupráci a pracují s klienty přes prostředníka – nejčastěji OSPOD, poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, ale i PČR, občanské poradny.

Na druhou stranu potíže s lokální dostupností odpadají v případě, když klienti chtějí svoji situaci opravdu řešit. Častěji se stává, že se na lokální dostupnost pouze vymlouvají.

V případě, když je klientka sociálně „slabá“ je teoreticky možné realizovat výjezd za klientem, ale tuto službu zatím nemá IC Rakovník akreditovanou.

Spolupráci s ostatními institucemi hodnotí pracovníce IC jako fungující, podařilo se jim navázat kontakt se všemi složkami interdisciplinárního týmu (PČR, OSPOD, státní zastupitelství, okresní soudy..). Na rozvoji této spolupráce i nadále pracují.

Intervenční centrum má vytvořeny partnerské dohody se všemi poradnami pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy o tom, že klientům poskytují psychologickou pomoc a čekací doba na objednání je zkrácena.

Dodávají, že některé okresy jsou zcela bez možnosti azylového ubytování – např. Rakovník. Jinde zase nabídka služeb nemůže absolutně pokrýt poptávku – např. oblast Kladenska, kde je jen 1 azylový dům, jehož kapacita je téměř po celý rok plná. Naopak azylový dům v Příbrami má velmi často volná lůžka, protože v něm může nalézt azyl pouze občan města Příbrami.

Problém vidí i v oblasti psychologické péče – např. v Mělníku není poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy a lidé jsou tam odkázáni na služby konkrétních psychologů, kteří ale nejsou schopni klientovi poskytnout odborné sociální poradenství.

K omezeným možnostem IC Rakovníka dodává, že mají sestavený plán pro vybudování detašovaných pracovišť. Ale je to otázka financí, takže tento projekt zatím nebyl realizován.

Intervenční centrum také realizuje preventivní programy, pořádají každoročně konferenci, kde seznamují jak veřejnost, tak spolupracovníky z různých organizací s výsledky ročního provozu centra. Dále pořádají besedy pro studenty základních i středních škol. Poté ještě pořádají akce jako „Den otevřených dveří“ a „Týdny duševního zdraví“.

### **3.5 Interpretace získaných dat a navrhovaná opatření**

Poznatky získané z kasuistik hovoří o nutnosti spolupracovat v rámci institucí, - Policie ČR, Městské policie, Intervenčního centra, soudů, oddělení sociálně právní ochrany dětí, ale i poradenských zařízení, azylových domů...Je nutné mít vytvořenou vlastní síť, kam je možné se jako oběť, ale i jako zainteresovaný pracovník obrátit o pomoc.

Z vytvořeného adresáře je patrné, že určitých služeb ( poraden, azylových domů) pro klienty ve Středočeském kraji je dostatek, zvláště co se týká jejich počtu. Problém nastává v případě jejich regionálního rozmístění (viz.mapa z kapitoly 3.4.5). Je pravdou, že některé regiony jsou zcela bez možnosti azylového ubytování (Rakovník). Jinde zase nabídka služeb nemůže absolutně pokrýt poptávku (Kladensko). Co se týče psychologické péče je nedostatek na Mělnicku, kde chybí poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy. Samozřejmě vždy lze klienta odkázat na pomoc zařízení z jiného regionu Středočeského kraje, bohužel se zde promítá otázka, jakým způsobem se tam klientka má možnost dostat.

Ve Středočeském kraji zcela chybí krizové centrum, které poskytuje nonstop pomoc pro oběti domácího násilí a specializovaná linka důvěry pro oběti domácího násilí.

Z řízeného rozhovoru se sociální pracovníci Intervenčního centra vyplynulo, že jsou ochotni v případě nutnosti poskytovat i terénní pomoc a cestovat za klientkou, ale tuto službu nemají ještě akreditovanou. Také plánují rozšíření svých služeb formou dislokovaných pracovišť do ostatních regionů Středočeského kraje. Z rozhovoru je patrné, že si je sociální pracovnice určitých nedostatků v poskytování služeb vědoma, a to hlavně v jejich dostupnosti.

### **Ověření předpokladů:**

Předpoklad, že Středočeský kraj poskytuje dostatek služeb pro oběti domácího násilí se potvrdil.

Předpoklad, že služby poskytované obětem domácího násilí jsou dostupné pro každého klienta z celého Středočeského kraje se nepotvrdil.

### **Navrhovaná opatření:**

- Vytvoření nových sociálních služeb ve Středočeském kraji, přímo vznik krizového centra, které by spolupracovalo s Intervenčním centrem. Krizové centrum by mohlo poskytovat i krátkodobé pobytové služby a specializovanou linku důvěry.
- Rozšíření existujících sociálních služeb Středočeského kraje, vznik detašovaného pracoviště Intervenčního centra Rakovník.
- Proškolení pracovníků, protože každý kdo je s klientem v kontaktu ( státní policista, městský policista, sociální pracovníce...) by měli znát síť sociálních služeb ve svém regionu.
- Pravidelná aktualizace seznamů sociálních služeb, které pomáhají obětem domácího násilí.

## **4 Závěr**

V bakalářské práci se podařilo zmapovat problematiku domácího násilí a služeb, které jsou obětem domácího násilí ve Středočeském kraji nabízeny.

Díky podrobné analýze bylo zjištěno, že existují určité nedostatky ve službách poskytovaných obětem domácího násilí ve Středočeském kraji.

Jedním ze zjištěných problémů je lokace zařízení poskytujících pomoc. Existují regiony, kde služby chybí a to např. oblast Rakovníka a Mělníka. Intervenční centrum, které má za úkol koordinovat a zajišťovat péči o oběti domácího násilí je umístěno v SZ části Středočeského kraje. Tudíž poměrně problematicky dostupné, a to zvláště z bývalých okresů Příbram a Benešov.

Dalším problém je neexistence krizového centra, které by mohlo obětem domácího násilí velice pomoci.

Na druhou stranu kromě neexistence krizového centra, jsou veškeré služby v kraji zastoupeny. V případě, že bude mít oběť domácího násilí „opravdový“ zájem o nějakou službu, je pro ni tato služba dosažitelná, i když bude muset vynaložit více námahy (doprava, čas...).

Návrhy, které by mohly situaci zlepšit, se týkají vytvoření nových sociálních služeb ve Středočeském kraji, přímo vznik krizového centra, které by spolupracovalo s Intervenčním centrem Rakovník. Dále rozšíření existujících sociálních služeb Středočeského kraje, např. vznik detašovaného pracoviště Intervenčního centra Rakovník. Co se týče informovanosti obětí musí být nadále zajišťována přes proškolené pracovníky (státní policisty, městské policisty, sociální pracovníce...), kteří by měli znát síť sociálních služeb ve svém regionu. A v neposlední řadě je nutná pravidelná aktualizace seznamů sociálních služeb, které pomáhají obětem domácího násilí.

Tato bakalářská práce je určena pro oběti domácího násilí, pro jejich lepší orientaci v problematice domácího násilí a v pomoci, která jim je nabízena. Také by mohla být využita jako informační materiál v problematice domácího násilí pro pracovníky sociálně-právní ochrany dětí, Policii ČR, městskou policii...

## **5 Seznam použitých informačních zdrojů**

CONWAYOVÁ, H.L. *Domácí násilí*. 1.vyd. Praha: Albatros, 2007. ISBN 978-80-00-01550-7.

ČÍRTKOVÁ, L. Násilí v intimních vztazích neboli partnerských vraždách. In: *Právo a rodina*. Ročník 10, č. 5. Praha: 2007 ISSN 1212-866X.

ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. 3.vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-475-3.

ČÍRTKOVÁ, L. Rodiče, děti, domácí násilí a traumatizující následky. In: *Právo a rodina*. Ročník. 9, č. 9. Praha: 2007. ISSN 1212-866X.

Domácí násilí – co potřebuji vědět. Jednání policistů s obětí trestného činu – Manuál pro účastníky kurzu. Bílý kruh bezpečí, duben 2003.

GILLENOVÁ, I., aj. *Vybrané kapitoly z kriminalistické psychologie*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1293-3.

LUŽNÁ, R. Předběžné opatření. In: *Právo a rodina*. Ročník. 9, č.11. Praha: 2007 ISSN 1212-866 X.

MAREWA, A. *Nenechte si ubližovat*. 1.vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-510-5.

MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ, B., POKORNÁ, D., TOUFAROVÁ, M. *Partnerské násilí*. 1.vyd. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-86131-76-4.

MATOUŠEK, O. *Sociální služba*. 1.vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-310-9.

MATOUŠEK, O. aj. *Sociální práce v praxi*. 1.vyd. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-002-X.

VÁGNEROVÁ M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*, 3.vyd. Praha: Portál, 1999 ISBN 80-7178-678-0.

VODÁČKOVÁ, D. a kol. *Krizová intervence*. 1.vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-696-9.

VYHLÍDALOVÁ, P. *Psychologie dnes*. č.6. Praha: 2005 ISSN 1212-9607.

Zákon č. 100/1988 sb.o sociálním zabezpečení.

<http://www.azylovedomy.cz/adresar.php> ze dne 5.11.2008.

<http://www.csspraha.cz/krizove-centrum-riaps.html> ze dne 10.11.2008

[http://cs.wikipedia.org/wiki/St%C5%99edo%C4%8Desk%C3%BD\\_kraj](http://cs.wikipedia.org/wiki/St%C5%99edo%C4%8Desk%C3%BD_kraj) ze dne 16.11.2008.

<http://www.domacinasili.cz/cz/redakce/statistiky/analyza-dat---1.-pololeti-roku-2008-vykazani/-zakaz-vstupu-v-cr/r140> ze dne 5.11.2008

[http://www.donalinka.cz/redaction.php?action=showRedaction&id\\_categoryNode=348](http://www.donalinka.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=348) ze dne 10.11.2008.

<http://ic-rakovnik.cz/intervencni-centra-v-cr> ze dne 5.11.2008.

[http://www.krizovaintervence.cz/linky\\_01.php](http://www.krizovaintervence.cz/linky_01.php) ze dne 5.11.2008

[http://www.mpsv.cz/files/clanky/3401/SEZNAM\\_PORADEN.pdf](http://www.mpsv.cz/files/clanky/3401/SEZNAM_PORADEN.pdf) ze dne 5.11.2008

<http://www.pomocobetem.cz/index.php?page=kontakt> ze dne 5.11.2008.

[http://poradna-rakovnik.cz/view.php?texty\\_id=3](http://poradna-rakovnik.cz/view.php?texty_id=3) ze dne 5.11.2008

<http://www.pomocobetem.cz/index.php?page=uvod> ze dne 20.10. 2008.



## **6 Seznam příloh**

**Příloha č.1** Úřední záznam o výjezdu k incidentu se znaky domácího násilí

**Příloha č.2** Tisková zpráva k analýze o „vykázání/zákazu vstupu v ČR“

**Příloha č.3** Vzor návrhu na předběžné opatření

**Příloha č.4** Rozhovor s intervenčním centrem

## Příloha č.1

### ÚŘEDNÍ ZÁZNAM

#### o výjezdu k incidentu se znaky domácího násilí

##### Část A

Ohrožená osoba ( jméno a příjmení):

Násilná osoba ( jméno a příjmení):

Oznamovatel (jméno a příjmení) :

Vztah násilné a ohrožené osoby:

Násilná osoba obývá společně obydli s ohroženou osobou:      *ano x ne*

Adresa společného obydli:

Charakter násilného jednání:

Zranění ohrož. osoby: *ano x ne*    Lékařské ošetření: *ano x ne*    Adresa zdravotnického zařízení:

Zranění násil. osoby: *ano x ne*    Lékařské ošetření: *ano x ne*    Adresa zdravotnického zařízení:

Zranění jiných osob: *ano x ne*    Lékařské ošetření: *ano x ne*    Adresa zdravotnického zařízení:

Podezření na požití alkoholu nebo jiných psychotropních látek:

Násilná osoba: *ano x ne*

Ohrožená osoba: *ano x ne*

Přítomnost dětí při útoku: *ano x ne*

Jméno příjmení dítěte:

Škoda na majetku: *ano x ne*      pozn.

Přítomnost znaků domácího násilí:

1 Opakované násilí      *ano x ne*      od kdy:

2 Vzdávající intenzita násilí      *ano x ne*

3 Násilí mezi blízkými osobami      *ano x ne*

4 Násilí v soukromí      *ano x ne*

Jde o domácí násilí: *ano x ne*

Pomoc poskytnutí ohrožené osobě:

převoz ohrožené osoby na jiné místo: *ano x ne*

zajištění přítomnosti jiné osoba ( jméno a příjmení): *ano x ne*

jiná pomoc:

## **Část B- Otázky SARA DN**

### Oddíl 1- Násilí ve vztahu k blízké osobě.

Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí? *ano x ne*

Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly? *ano x ne*

Dochází ke stupňování fyzického ú sexuálního násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilní osoby? *ano x ne*

Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení? *ano x ne*

Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí? *ano x ne*

### Oddíl 2- Obecné sklony násilné osoby k násilí

Dopouští se obecné kriminality? *ano x ne*

Jsou informace o problémech v předchozích vztazích? *ano x ne*

Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy? *ano x ne*

Má násilná osoba problémy s toxikománií a jinými závislostmi? *ano x ne*

Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví? *ano x ne*

### Oddíl 3- zranitelnost ohrožené osoby

Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě? *ano x ne*

Má z násilné osoby extrémní strach? *ano x ne*

Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí? *ano x ne*

Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu ( nejenom v místě bydliště, ale i v zahraničí)? *ano x ne*

Má ohrožená osoba závažné osobní problémy? *ano x ne*

## Část C

Opatření proti násilné osobě:

Osobní svoboda omezena: *ano* x *ne*

Důvod nepřijetí žádného opatření:

V případě vykazání:

Zahájení řízení o vykazání oznámeno násilné osobě: *ano* x *ne*, čas:

Prostory, na které se vykazání vztahuje:

Počet klíčů odevzdaných policistovi v souvislosti s vykazáním:

Podpis:

## Příloha č.2

### Vzor

Žádosti o předběžné opatření prodloužení 10denního vykazání PČR

Uvádějte konkrétně jakého druhu násilí se vykázaná osoba dopouštěla čteně výhružek násilím

Okresnímu soudu v XY

... *plná doručovací adresa*

Žalobkyně : Jana Horová, nar. 1. ledna 1960/....., bytem: XY, Dlážděna č. 25

Žalovaný: Jan Hora, Kos, nar. 1. ledna 1955/....., bytem: XY, Dlážděna č. 25

Návrh na vydání předběžného opatření

ve smyslu ust. §§ 76b, 273b o.s.ř. ve znění novely 135/2006 Sb.

#### I.

Účastníci jsou manželé a Okresnímu soudu v XY ... byl doručen návrh žalobkyně Jany Horové na rozvod jejich manželství.

Důkaz: kopie návrhu doručeného soudu,

(v případě existence spisu s uvedením spisové značky)

#### II.

Můj manžel Jan Hora v minulosti *během manželských hádek opakovaně ničil zařízení našeho bytu a fyzicky mne napadal. Zpravidla se tak stalo pod vlivem alkoholu a vícekrát byly jeho jednání přítomny naše děti* Petr, nar. ... a Kateřina, nar. .... Agresivní chování manžela je hlavním důvodem, proč jsem se rozhodla u zdejšího soudu podat návrh na rozvod manželství. Poté co manžel zjistil, že jsem podala návrh na rozvod našeho manželství, agresivitu dále stupňuje, neboť s rozvodem zásadně nesouhlasí. Z důvodu fyzického napadení jsem byla v minulosti nucena opakovaně vyhledat lékařské ošetření. Manžel mi neustále vyhrožuje že ....

Manželovo chování vedlo k tomu, že byl dne ... z našeho bytu příslušníky Obvodního oddělení Policie ČR v XY na deset dní vykazán ve smyslu ust. § 21a a násl. zákona č. 283/1991 Sb., O Policii České republiky. Na základě dřívějších zkušeností se obávám, že manžel bude své agresivní chování i nadále stupňovat, a protože ve zlostných

záchvatech své jednání neovládá, může své hrozby splnit a dopustit se jednání s těžko napravitelným následkem na zdraví.

Důkaz:

kopie rozhodnutí policie o vykazání  
potvrzení orgánu sociálně-právní ochrany dětí  
přílohy návrhu na rozvod manželství

III.

Vzhledem k tomu, že je nutné prozatímně upravit poměry účastníků, neboť hrozí závažná újma na zdraví a tělesné integritě navrhovatelky a jejích dětí a s ohledem na skutečnost, že je vážným způsobem ohrožena svoboda a lidská důstojnost žalobkyně **n a v r h u j i**, aby soud vydal usnesení, kterým nařídí toto

**p ř e d b ě ž n é o p a t ř e n í :**

I.

Jan Hora je okamžikem vykonatelnosti tohoto předběžného opatření povinen

- Dočasně opustit byt č. na adrese XY ..., umístěném v ...patře budovy č.p. .... , který dosud společně užíval se svojí manželkou Janou Horovou a jejich dětmi Petrem ... a Kateřinou ..., .
- Zdržet se setkávání s Janou Horovou a jejich dětmi Petrem ... a Kateřinou ... a navazování kontaktů s nimi.
- Zdržet se vstupu do bytu č. na adrese XY ..., umístěném v ...patře budovy č.p. ....a jeho bezprostředního okolí ve vzdálenosti 30 metrů.

II.

Toto předběžné opatření trvá jeden měsíc od jeho vykonatelnosti, přesně do .....

V XY dne ...

*Marie Kosová*

### **Poznámky k podání**

1. Místně příslušný je soud, který je příslušný k řízení o věci (okresní soud navrhovatele) a rovněž okruh účastníků je stejný.
2. Pokud povinný nebude předběžné opatření respektovat, dopustí se trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí ve smyslu ust. § 171, odst.1, písm.e) tr. zákona. V případě pravomocného odsouzení mu hrozí trest odnětí svobody v délce 0-6 měsíců nebo peněžitý trest.
3. Předběžné opatření nařídí předseda senátu na základě návrhu bezodkladně, v případě že však nehrozí nebezpečí z prodlení až do 48 poté, co byl návrh podán.
4. Návrh předběžného opatření je osvobozen od soudního poplatku .
5. Bylo-li před uplynutím jednoho měsíce zahájeno řízení ve věci samé, může předseda senátu na návrh navrhovatele rozhodnout o prodloužení doby předběžného opatření (nejdéle však do jednoho roku bez ohledu na to, zda již řízení skončilo.
6. Předběžné opatření není podmíněno předchozím vykazáním Policií ČR.
7. Rozhodnutí (usnesení) o tomto předběžném opatření se vyhláší účastníkům až při provedení jeho výkonu. Nepřítomným se doručí dodatečně s vyrozuměním, že byl proveden jeho výkon.
8. Není-li povinný při výkonu rozhodnutí přítomen, poskytne mu soud na jeho žádost během lhůty uvedené shora příležitost, aby si ze společného obydlí vyzvedl věci uvedené v odstavci 2. O tomto právu soud povinného vyrozumí oznámením zanechaným na dveřích společného obydlí.
9. Výkon rozhodnutí se provede tak, že soud v součinnosti s příslušnými státními orgány vykáže povinného ze společného obydlí, odebere mu všechny klíče od společného obydlí, které povinný drží, a popřípadě mu zakáže setkávat se s označenou osobou nebo ji jinak kontaktovat. Soud zároveň poskytne povinnému příležitost, aby si bezprostředně při výkonu rozhodnutí vyzvedl ze společného obydlí své osobní cennosti a dokumenty, jakož i věci, které slouží jeho osobní potřebě; během trvání předběžného opatření pak povinnému umožní vyzvednout i věci nezbytné k výkonu jeho podnikatelské činnosti nebo výkonu povolání.
10. Osobám, které jsou ohroženy násilným chováním ze strany osob blízkých nebo osob žijících s nimi ve společném bytě nebo domě, se poskytuje bezprostřední individuální psychologická a sociální pomoc ambulantní nebo azylové povahy. Těmto osobám se rovněž zprostředkuje poskytnutí následné pomoci zejména sociální, lékařské, psychologické a právní. Pro poskytování pomoci těmto osobám se zřizují intervenční centra.

Dle zákona č. 100/1988 Sb. , o sociálním zabezpečení ve znění novely 135/2006 Sb.

- Zaměstnanci intervenčních center jsou při pomoci osobám ohroženým násilným chováním povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se při výkonu své činnosti dozvěděli. Sdělit takové skutečnosti mohou jen se souhlasem osob, kterých se tyto údaje týkají, nebo pro účely trestního řízení orgánům činným v trestním řízení i bez takového souhlasu.
- Pomoc osobám ohroženým násilným chováním se poskytuje převážně na základě podnětu doručeného intervenčnímu centru Policií České republiky podle § 21b odst. 2 zákona č. 283/1991 Sb. , o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.". Tímto podnětem je opis rozhodnutí o vykázání nebo o zákazu vstupu do společného obydlí a opis úředního záznamu o provedených úkonech. Pomoc intervenčního centra může být poskytnuta na základě žádosti osob ohrožených násilným chováním i bez takového podnětu.
- Intervenční centrum je povinno kontaktovat osobu, která byla v rozhodnutí o vykázání ze společného obydlí označena za osobu ohroženou násilným chováním, a to ve lhůtě nejpozději do 48 hodin od doručení podnětu, jinak vždy bezodkladně poté, co se dozví o ohrožení osoby násilným chováním.
- V rámci prvního kontaktu s osobou ohroženou násilným chováním intervenční centrum zjišťuje, zda tato osoba porozuměla všem informacím poskytnutým příslušníky Policie České republiky a zda jí byla zajištěna dostatečná ochrana a bezpečí. Dále pomoc zahrnuje i následnou poradenskou činnost.
- Intervenční centrum je povinno oznamovat příslušnému krajskému úřadu počet osob ohrožených násilným chováním, kterým byla poskytnuta pomoc.



### **Příloha č.3**

#### **Analýza dat - 1. pololetí roku 2008: vykázání / zákaz vstupu v ČR**

Zákon před domácím násilím v České republice již ochránil 2 458 přímo ohrožených osob, za násilí bylo vykázáno 1 345 osob, z toho 15 žen.

#### **Statistické údaje s komentářem za 1. pololetí roku 2008**

*Zpracovala Mgr. Petra Vitoušová, Bílý kruh bezpečí o.s. – Centrála Praha*

V České republice bylo v období od 1.1. – 30.6. 2008 prostřednictvím patnácti intervenčních center celkem evidováno 343 rozhodnutí Policie ČR na základě zákona č. 135/2006 Sb., o vykázání nebo zákazu vstupu násilné osoby do společného obydlí. Ve stejném období roku 2007 jsme evidovali 483 případů, tj. o 140 více. Oproti roku 2007 tedy můžeme hovořit o poklesu případů o 29 %.

Nárůst byl zaznamenán v případech opakovaného vykázání/zákazu vstupu ve stejných domácnostech. Došlo k němu za sledované období v 38 případech (tj. v 11 %). V prvních měsících aplikační praxe, tj. v roce 2007, to bylo jen v 4,3 %. Tak, jak poroste počet vykázání, bude se rozšiřovat pravděpodobnost opakované intervence ve větším počtu domácností.

Ochrana před domácím násilím je v České republice upravena zákonem č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím, ve spojení se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Tato právní úprava je postavena na třech vzájemně provázaných pilířích, a to Policii ČR, 15 intervenčních centrech a soudech rozhodujících ve věcech civilních. Rozhodnutí o vykázání je preventivním opatřením a má chránit ohroženou osobu před dalším možným útokem násilné osoby, není sankcí adresovanou násilné osobě za nežádoucí projevy jejího chování.

Není-li ohrožená osoba bezprostředně a vážně ohrožena nebezpečným útokem ze strany násilné osoby, nelze rozhodnout o vykázání ani o jeho prodloužení. Naopak, bude-li v určitém vztahu docházet k dalším projevům domácího násilí i v budoucnu, lze při splnění všech zákonných podmínek a předpokladů pro vykázání tento institut uplatnit opakovaně. Rozhodnutí o vykázání / zákazu vstupu lze ve vážných případech kombinovat s trestně právními opatřeními.

**Model ochrany je rozdělen na dvě části, které na sebe mohou vzájemně navazovat, ale mohou být realizovány i samostatně.**

1. Ve správním řízení se uplatňuje rozhodovací pravomoc Policie ČR a odborná pomoc ze strany intervenčních center. Policejní orgány mohou na základě vykázaní zajistit desetidenní **teritoriální ochranu ohrožené osoby** pouze na konkrétním místě, tj. ve společném obydlí, na které se vykázaní / zákaz vstupu vztahuje. Během desetidenního vykázaní je Policie ČR povinna provést fyzickou kontrolu výkonu rozhodnutí na místě. Rozhodnutí o vykázaní přijme Policie ČR bez ohledu na vůli ohrožené osoby, resp. nepotřebuje k tomu její souhlas. Desetidenní lhůtu nelze zkrátit. Vykázaná osoba má právo odvolat se proti tomuto rozhodnutí, odvolání nemá odkladný účinek.

2. V soudním řízení, může soud rozhodnout o vydání předběžného opatření v podobě vykázaní / zákazu vstupu či zákazu kontaktování ohrožené osoby poté, co již bylo ve věci rozhodnuto policejním orgánem nebo zcela samostatně. K aktivaci systému soudní ochrany je zapotřebí projev konkrétní vůle ohrožené osoby, tj. návrh; znamená to, že soud o stanovení či případném prodloužení vykázaní nerozhoduje automaticky z úřední povinnosti. Na základě soudního rozhodnutí **ve formě předběžného opatření lze zajistit ochranu ohrožené osoby nejen z hlediska teritoriálního, ale také z hlediska personálního**, tj. i mimo vymezený prostor na základě zákazu navazování kontaktů s ohroženou osobou.

### **Vykázání / zákaz vstupu**

PČR je oprávněna v případech incidentů se znaky domácího násilí a zjištěného rizika dalšího násilí ochránit ohroženou osobu vykázaním násilné osoby (je-li na místě přítomna) nebo zákazem vstupu (pokud není v bytě nebo v domě přítomna). Z evidovaných 343 případů rozhodla PČR v 143 případech o vykázaní, tj. v 41,7 % (v roce 2007 to bylo 50 %), v 187 případech o zákazu vstupu, tj. 54,5 % (v roce 2007 to bylo 35 %). V 13 případech rozhodla PČR nesprávně, tj. duplicitně, zároveň o zákazu vstupu a o vykázaní, tj. 3,8 % (v roce 2007 to bylo dokonce 15 %).

### **Údaje k ohroženým osobám**

V souvislosti s 343 případy vykázaní/zákazu vstupu bylo domácím násilím ohroženo 353 dospělých osob, z toho 331 žen a 22 mužů, a 272 dětí, které byly v těchto domácnostech přítomny policejnímu zásahu i předcházejícímu násilnému incidentu. Celkem tedy bylo v souvislosti s vykázaním ve sledovaném období roku 2008 prokazatelně přímo ohroženo 625 osob. Z hlediska věku dominuje u dospělých ohrožených osob věková kategorie 31 – 40 let (34 %). Následují kategorie 41 – 50 (23 %), 21 – 30 let (17 %), 51 - 60 let (13 %). V

1. pololetí roku 2008 byly mezi ohroženými osobami lidé starší 71 let (11, tj. 3 %) a dokonce starší 81 let (6, tj. 1,7 %).

### **Údaje k násilným osobám a k jejich vztahu k osobě ohrožené**

V případech DN spojených s vykazáním bylo v 1. pololetí 2008 vykázanou násilnou osobou z hlediska pohlaví 338 mužů a 7 žen. Z hlediska vztahu mezi násilnou a ohroženou osobou je dominantní vztah manželský – 150 případů (44 %, v 1. pololetí roku 2007 - 54 %), následují vztahy druh/družka - 93 případů (27 %, v roce 2007 - 22 %), mezigenerační - 64 případů (18,6 %, v roce 2007 - 16 %), rozvedení manželé – 30 případů (9 %, v roce 2007 - 4 %).

### **Počty vykazání/zákazu vstupu podle krajů**

K velmi zajímavému posunu a změnám došlo v 1. pololetí roku 2008 v porovnání počtu vykazání v jednotlivých krajích a v přepočtu vykazání na počet obyvatel v kraji. Průměrný výskyt vykazání na kraj je za sledované období 24,5 případů (2007 - 34,5 případů). Z hlediska absolutního počtu vykazání je pořadí bez ohledu na velikost kraje a počet obyvatel následující:

|                 |            |
|-----------------|------------|
| Moravskoslezský | 68 případů |
| Ústecký         | 51 případů |
| Středočeský     | 36 případů |

Při zohlednění počtu obyvatel je pořadí četnosti vykazání následující:

|                 |            |                       |                 |
|-----------------|------------|-----------------------|-----------------|
| Karlovarský     | 22 případů | na 304 831 obyvatel   | index 1: 14 000 |
| Ústecký         | 51 případů | na 826 852 obyvatel   | index 1: 16 000 |
| Moravskoslezský | 68 případů | na 1 286 911 obyvatel | index 1: 19 000 |

Tabulka - všechny kraje ČR - 1. pololetí 2008 (porovnání s rokem 2007)

### **Vytiženost intervenčních center**

Intervenční centra poskytují na základě § 60a zákona 108/2006 Sb. pomoc všem osobám ohroženým domácím násilím, tzn. nejen těm, o kterých se dozví od PČR na základě vykazání/zákazu vstupu. Statistické údaje umožňují porovnat veškeré kontakty s těmi, které se uskutečnily na základě předání informace od PČR.

Na základě předání informací od PČR se uskutečnilo 1 745 kontaktů (srovnej v roce 2007 - 2 211 kontaktů) s ohroženými osobami. Z toho 1 304 telefonických, 254 osobních v IC, 32 osobních v rámci výjezdu do bydliště, 155 písemných.

V případech policejního vykázaní se v ČR uskutečnilo 68 jednorázových kontaktů, 233 opakovaných se stejnou ohroženou osobou a v 32 případech (9,3 %) byla ohrožená osoba kontaktována, pomoc jí byla nabídnuta a zůstala nevyužita. Pozitivním trendem je skutečnost, že poslední skupina ohrožených osob radikálně klesá. V roce 2007 bylo v 1. pololetí evidováno 99 případů odmítnutí pomoci (20,5 %).

Nízkoprahový kontakt s ohroženými osobami: Celkem stejnoměrně je služba IC využívána ze strany dalších ohrožených osob. Patnáct intervenčních center eviduje za 1. pololetí 2008 celkem 4 240 (v roce 2007 to bylo 4 182 kontaktů) s uživateli služby, kteří IC kontaktovali bez předchozího policejního vykázaní. Do tohoto počtu nejsou zaneseny kontakty profesní. Jestliže poklesl počet kontaktů IC s ohroženými osobami na základě vykázaní (o 466 kontaktů ve srovnatelné období), na téměř stejné úrovni se drží počet kontaktů nízkoprahových.

#### **Předběžná opatření navazující na policejní vykázaní**

Z celkového počtu 343 případů policejních rozhodnutí o vykázaní/zákazu vstupu podaly ohrožené osoby v 204 případech žádost o předběžné opatření soudu, kterým chtěly vykázaní prodloužit. V 83 % (tj. 169) z těchto podaných žádostí jim soud vyhověl a lhůtu prodloužil, v 9 % (tj. 18) žádost zamítl. Ve 3 případech vzaly ohrožené osoby svůj návrh zpět do rozhodnutí a v 20 případech nebylo o výsledku IC koncem 1. pololetí 2008 informováno.

14.07.2008

## **Příloha č.4**

### **Řízený rozhovor s pracovníci Intervenčního Centra Rakovník**

**Vedete si statistiky? Jsou veřejně přístupné?** Ano vedou se konkrétní statistiky, které putují do centra Bílého kruhu bezpečí, který je takovým „správcem“ jednoty intervenčních center v celé ČR. BKB poté zpracuje statistiky pro veřejnost včetně příslušného komentáře. Takto vydané a okomentované statistiky jsou veřejnosti dostupné. Podrobnější informace naleznete na stránkách bkb([www.bkb.cz](http://www.bkb.cz)) nebo dona linky([www.donalinka.cz](http://www.donalinka.cz)).

**Jak dlouho sledujete oběť? Tím myslím po vykazání, po vydání usnesení o předběžném opatření, k rozchodu s partnerem?** Podle zákona je IC povinno poskytnout osobě ohrožené domácím násilím spolupráci v případě vykazání nebo zákazu vstupu (od 1.1.2008 bude užíván pouze termín „vykazání“) min po dobu 10 dní. Více byste našla v zákonech č.108/2006 Sb a č.29/2007 Sb., o vykazání pak v zákoně č.135/2006 Sb – v novele od 1.1.08 dle zákona č.273/2008 Sb, č.274/2008 Sb.

Samozřejmě je možné s osobou ohroženou domácím násilím spolupracovat i déle než 10 dní a ve většině případů přetrvává spolupráce i déle. Rozdíl je ale v tom, že u vykazání popř. zákazu vstupu jsme to my jako Intervenční centrum, které kontaktuje osobu ohroženou domácím násilím a nabízí své služby, ale v případech po vypršení vykazání popř. v případech, kde vykazání ani zákaz vstupu nebyl realizován, kontaktují osoby ohrožené domácím násilím převážně nás a my jim poskytujeme potřebné informace nebo služby.

Není výjimkou, že s někým spolupracujeme i třeba déle než rok. V takových případech se ale jedná o spolupráci v první fázi intenzivní následně spíše nárazovou, kdy se nám klienti ozývají a potřebují aktuálně naše služby.

Jsme vázáni řídit se vůlí klienta a respektovat ji, takže pokud nemá klient o naši pomoc zájem, nenutíme mu ji a více ho nabídkou služeb neobtěžujeme. Klientovi poskytneme potřebné informace a kontakty, které může využít pro případ, že by své rozhodnutí změnil a chtěl našich služeb využít později. Toto platí i pro případy vykazání/zákazu vstupu. Jinými slovy je to vždy KLIENT, který určuje míru a četnost spolupráce.

**Z jakých zdrojů jste financováni?** Naše Intervenční centrum Středočeského kraje funguje jako samostatné oddělení Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy v Rakovníku. Jsem tedy součástí příspěvkové organizace Středočeského kraje. Většinu našich financí pokrývají dotace z MSPV ČR a Středočeského kraje. Dále máme možnosti žádat v grantových řízeních – opakovaně dostáváme grant od Města Rakovníka na

propagaci našeho centra. Nejedná se o velké peníze, ale i pro nás jako pro téměř každou příspěvkovou organizaci platí, že každá koruna dobrá.

**Neplánujete rozšíření svých služeb i do jiného regionu našeho kraje, např. Příbramsko, Benešovsko? Vytvoření dislokovaného pracoviště?** Působnost naše Intervenčního centra je po celém Středočeském kraji. Samozřejmě je nám jasné, že někteří klienti to mají k nám daleko. V takovém případě využíváme síť v rámci interdisciplinární spolupráci a pracujeme s klientem přes prostředníka – nejčastěji OSPOD, poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, ale i PČR, občanské poradny. Sestavili jsme plán pro vybudování detašovaných pracovišť. Ale je to otázka financí, takže tento projekt zatím nebyl realizován, ale pracujeme na něm. Paradoxní je, že klienti nemají potíže s naší lokální dostupností – většinou si rádi udělají výlet do Rakovníka pokud opravdu chtějí svoji situaci řešit. Pak jsou klienti, kteří se na lokální dostupnost vymlouvají, ale ti často nejsou ochotni přijít ani na nejbližší OSPOD s tím, že nemají čas apod.

**Jak hodnotíte spolupráci se státními institucemi, jako je např. OSPOD, PČR?** Spolupráce s výše uvedenými subjekty se liší podle jednotlivých regionů. Jako vše ostatní je i toto záležitost přístupu jednotlivých pracovníků jak u PČR, okresních soudů nebo oddělení OSPOD. Každopádně se nám podařilo navázat celkem fungující spolupráci se všemi základními složkami interdisciplinárního týmu (PČR, OSPOD, státní zastupitelství, okresní soudy..). Na rozvoji této spolupráce neustále pracujeme formou setkání v rámci IDT v jednotlivých městech bývalých okresů.

**Jak hodnotíte návaznost služeb? Např. spolupráci s azylovým zařízením, poradnou?**

Návaznost služeb je na velmi dobré úrovni. Dokonce máme partnerské dohody se všemi poradnami pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy o tom, že našim klientům poskytují psychologickou pomoc a čekací doba na objednání je u námi odkázaných klientů výrazně nižší než u příchozích. „z ulice“.

**V případě, když je klientka sociálně „slabá“ jste ochotni za ní dojet?** Ačkoliv nemáme akreditovanou terénní službu, je možné se souhlasem ředitelky Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy v Rakovníku, realizovat výjezd za klientem, který se nemůže dostavit do našeho IC popř. není možné mu pomoci jiným způsobem. Jinak pokud se jedná o sociálně slabého klienta, je možné si požádat o mimořádnou jednorázovou pomoc na Odboru sociálních věcí a zdravotnictví (popř. na podobném odboru – název se na jednotlivých místech může lišit) s tím, že potřebuje pokrýt náklady na cestu do našeho IC. Několik klientů tuto možnost již využilo.

**Myslíte si, že jsou služby ve Středočeského kraje dostatečně pokryté? Nechybí zde nějaká?** Záleží na tom, jaké služby máte na mysli. Je pravda, že velký nedostatek je v oblasti azylového bydlení. Některé okresy jsou zcela bez možnosti azylového ubytování – např. Rakovník. Jinde zase nabídka služeb nemůže absolutně pokrýt poptávku – např. oblast Kladenska, kde je jen 1 azylový dům, jehož kapacita je téměř po celý rok plná. Naopak azylový dům v Příbrami má velmi často volná lůžka, protože v něm může nalézt azyl pouze občan města Příbrami ( ne přilehlého okolí!)

Problém může být i v oblasti psychologické péče – např. v Mělníku není poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy a lidé jsou tam odkázáni na služby konkrétních psychologů, kteří ale nejsou schopni klientovi poskytnout odborné sociální poradenství.

**Vytváříte nějaké preventivní programy?** V rámci možné prevence pořádáme každoročně konferenci, kde seznamujeme jak veřejnost tak spolupracovníky z různých organizací s výsledky ročního provozu našeho IC. Dále pořádám besedy pro studenty základních i středních škol, kde se věnujeme zejména problematice domácího násilí, jeho znakům a dynamice jeho vývoje. Poté ještě můžeme zmínit akce jako „Den otevřených dveří“, popř. popř. „Týdny duševního zdraví“, kdy kromě přednášek a besed je možné si i prohlédnout naše pracoviště.